

Europos Sąjunga
Regioninė politika

panorama

inforegio

33

Pavasaris 2010

Vertinant regioninę politiką

Įžvalgos ir rezultatai

lt

REDAKCIJOS SKILTIS

Dirk Ahner

3

APŽVALGA

2000–2006 metų 1 ir 2 tikslo ex post vertinimas – Ką pasiekėme?

4–7

INTERVIU

Terry Ward – Elżbieta Bieńkowska – Albino Caporale – John Bachtler

8–11

VISIEMS VIENODAI

2000–2006 metų 1 ir 2 tikslo ex post vertinimas: žvilgsnis į rezultatus

12–13

EUROPOJE

Nauja metro sistema Atėnuose

„CzechInvest“ – protingas investavimas prasideda čia
Lahti Mokslo ir verslo parkas – Suomijos švartų technologijų klasteris
Derinant moterų ir vietos ekonomikos poreikius Zalcburge

14–17

ŽVILGSNIS IŠ ARČIAU

Vertinimas – kokius metodus naudoti?

18–19

SAVITARPIO SUPRATIMAS

Vertinimas stiprina sanglaudos politiką

20–22

„REGIO“ UŽKULISIUOSE

ES naujasis regioninės politikos komisaras – pristatome komisarą Hahn

23

BENDRADARBIAVIMAS

PROJEKTŲ VIDUJE

Longlife - Konkurencingos sveikatos paslaugos

24–25

26–27

DIENORAŠČIO DATOS – BŪKITE IŠGIRSTI

28

Nuotraukos (puslapiai):

Viršelis:

Puslapiai 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12–13, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26 © CE

Puslapis 8: © Terry Ward

Puslapis 9: © Ministry of Regional Development

Puslapis 10: © Albino Caporale

Puslapis 11: © The University of Strathclyde

Puslapis 15: © Sochor Jiří

Puslapis 16: © Lahti Region Image Bank

Puslapis 17: © Rupert Pagitsch

Puslapis 27: © Minna Mäkinieni

Šis žurnalas išspausdintas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis ant perdirbto popieriaus.

Internetu jį galima skaityti 21 kalba adresu:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_lt.htm

Šiame leidinyje išsakytos nuomonės priklauso autoriui ir nebūtinai išreiškia Europos Komisijos nuomonę.

Politikos vertinimas tampa vis svarbesniu klausimu sanglaudos politikai. Būtent todėl nusprendėme jam skirti pagrindinį dėmesį šiame „Panoramos“ numeryje. Remdamiesi savo 2000–2006 metų programavimo laikotarpio ex post vertinimų patirtimi, norime aptarti kai kuriuos svarbius klausimus: Kas turėtų tai daryti? Kaip? Kada? Ir kaip rezultatai virsta pokyčių varikliu? Ar įmanoma plačiau taikyti griežtesnius analizės būdus?

2000–2006 metų laikotarpiu, įstojus 10 naujų šalių, iš esmės pasikeitė ES sudėtis. Atsiradę skirtumai dar labiau pabrėžė sanglaudos politikos vaidmenį, todėl šio laikotarpio ex post vertinimas itin įdomus ir vertas apmąstymo. Statistika rodo, kad spartus ekonomikos augimas naujosiose ES narėse sumažino BVP vienam gyventojui skirtumus visoje ES. Kiek tą augimą lėmė sanglaudos politika? Šis ir kiti klausimai nagrinėjami mūsų žurnalo puslapiuose.

Pokalbiai su vadovujančiomis institucijomis ir projektų vadovais rodo, kad sanglaudos politikos įgyvendinimo metodai skverbiasi į vidaus politikos tvarką – stebėseną, vertinimą, daugiametis programavimas kuria praktikas, kurias galima taikyti kitur. Sanglaudos politika skleidžia naujas teisėkūros formas ir įgyvendinimo metodus visos Europos regionų, miestelių ir kaimų administracinėse struktūrose.

Nors daugybę duomenų galima rasti „Inforegio“ tinklalapyje ataskaitų, vertinimo uždavinių, duomenų bazių ir atvejų studijų pavidalu, o per kitus pusantrų metų jų bus įkelta dar daugiau, Regioninės politikos generalinis direktoratas viliasi išgirsti politikos kūrėjų, akademikų ir su regionine politika susijusių žmonių, kad ir koks būtų jų vaidmuo, nuomonę apie politikos pasiekimus.

Mūsų šio numerio pašnekovai yra gerai pasirengę įsilieti į diskusijas: du akademikai, vadovaujanti institucija ir Lenkijos regioninės plėtros ministrė, kiekvienas išsako savo nuomonę apie 2000–2006 metų laikotarpio politikos privalumus ir trūkumus.

Galiausiai, „Panorama“ sveikina naująjį regioninės politikos komisarą Johannes Hahn ir klausia, kokie yra jo prioritetai ir ko jis tikisi per savo, kaip komisarą, kadenciją.

Dirk Ahner

*Generalinis direktorius, Europos Komisijos
Regioninės politikos generalinis direktoratas*

” Sanglaudos politika skleidžia naujas teisėkūros formas ir įgyvendinimo metodus visos Europos regionų, miestelių ir kaimų administracinėse struktūrose. “

2000–2006 METŲ 1 IR 2 TIKSLO

EX POST VERTINIMAS – KĄ PASIEKĖME?

Sanglaudos politikai 2000–2006 metų laikotarpiu ne tik teko trečdalis ES biudžeto išlaidų, tai taip pat buvo politika, sutikusi istorijos iššūkį ir padėjusi keisti istoriją. Po ES plėtros 2004 metais prisijungus 10 naujų narių kaip niekad anksčiau pagilėjo ekonominiai ir socialiniai skirtumai. Sanglaudos politika turėjo įveikti šį iššūkį, nepamiršdama kitų, „senosios“ 15 narių ES iššūkių.

Šio laikotarpio ex post vertinimo uždavinys buvo išnagrinėti visų regionų pasiekimus ir nustatyti galimybes, kurios leistų šiai politikos kryptiai dar sėkmingiau spręsti kylančius uždavinius. Nebuvo įmanoma vertinime aprėpti visų 2000–2006 metų laikotarpio sanglaudos politikos aspektų iš daugiau kaip 230 1 ir 2 tikslo programų. Tačiau 14 vertintų aspektų neabejotinai atspindi, kaip ši politika prisidėjo prie tikrosios skurdesnių ES regionų plėtros (1 tikslas), restruktūrizavimo proceso pagal 2 tikslą finansuojamose srityse bei Lisabonos tikslų vykdymo. Kiti, kaip tik dabar vykstantys vertinimai nagrinės Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo ir Bendrijos iniciatyvų URBAN bei INTERREG rezultatus.

Skurdesni regionai pasivijo kitus

Statistika rodo, kad ir tarp valstybių narių, ir tarp regionų sumažėjo BVP skirtumai vienam gyventojui. Svarbiausias prie to prisidėjęs veiksnys – spartus ekonomikos augimas naujosiose ES-10 narėse. Esminė vertinimo užduotis buvo nustatyti, kiek šią sėkmę nulėmė sanglaudos politika. Pirmąsias įžvalgas pateikė du makroekonominiai modeliai. Abu modeliai rodo, kad programos 1 tikslo regionuose padidino ilgalaikį regionų ūkių gamybinį potencialą bei pakėlė BVP lygį vienam gyventojui. Modeliai netgi duoda pagrindo manyti, kad iš sanglaudos politikos laimėjo ne tik remiami regionai, bet ir visa ES.

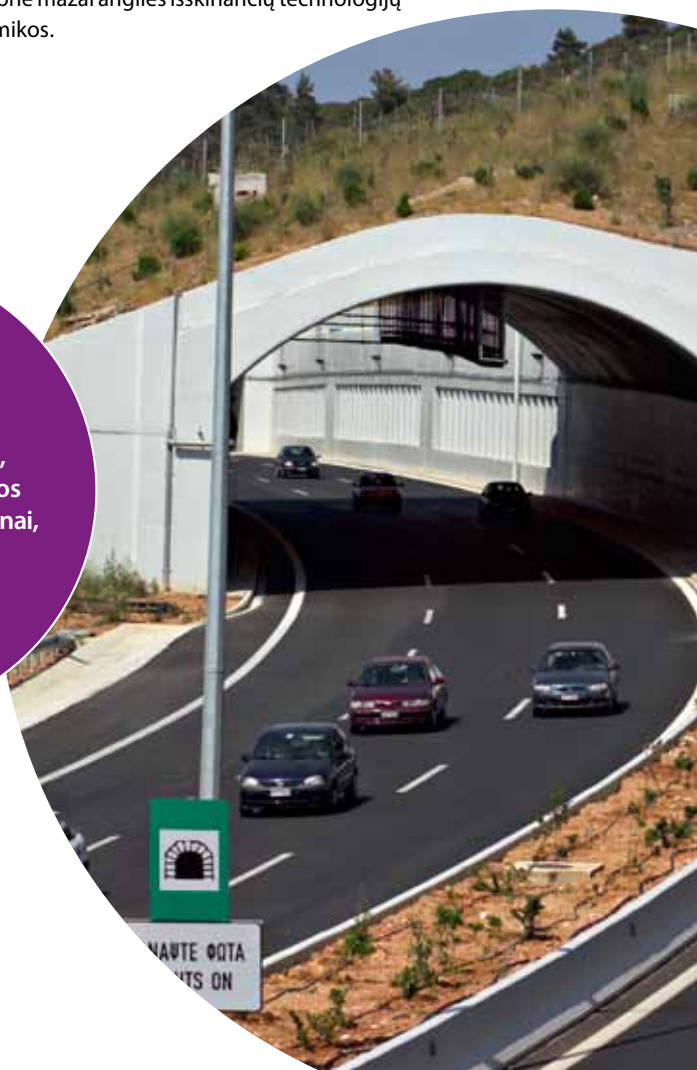
Teminės studijos tyrė ir politikos veiksmingumą svarbiausiose srityse. Jos patvirtina pagal modelius gautas išvadas ir rodo, kad BVP yra ne vieninteliai vertintini duomenys. Studijos suteikia medžiagos rimtai valstybių narių, regionų ir Komisijos diskusijai.

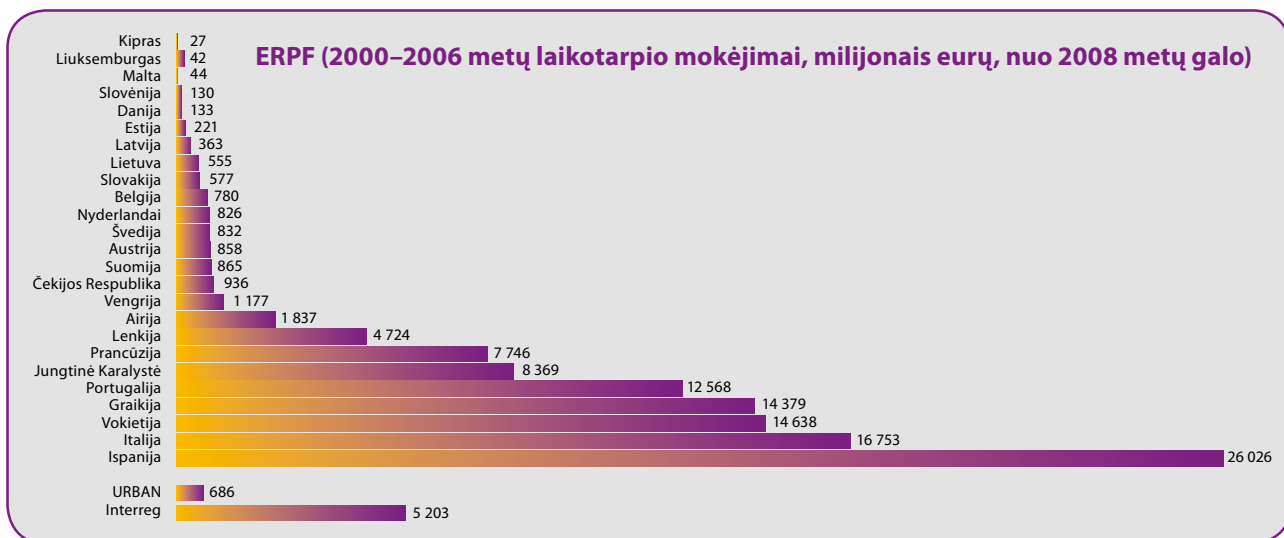
„Modeliai netgi duoda pagrindo manyti, kad iš sanglaudos politikos laimėjo ne tik remiami regionai, bet ir visa ES.“

Geresnė transporto sistema piliečiams ir veiksminga bendra rinka

Iš 8500 km greitkelių, nutiestų visoje ES šiuo laikotarpiu, 2043 km (24 %) buvo tiesioginis iš ERPF bendrai finansuotų investicijų rezultatas. Dauguma šių kelių nutiesti neturtinguose Graikijos, Ispanijos ir Portugalijos regionuose. ERPF bendrai finansavo daugiau kaip 294 km greitojo geležinkelio linijų, tai yra beveik ketvirtadalį visų geležinkelių linijų, baigtų Ispanijoje ir Italijoje. Jis taip pat prisidėjo prie 31 oro uosto ir 45 jūrų uostų modernizavimo, vėlgi, skurdesniuose Europos Sąjungos regionuose. Dabar vykdomas Sanglaudos fondo finansuotų projektų vertinimas jau kitais metais suteiks daugiau informacijos, papildysiančios bendrą vaizdą.

ERPF daugiau prisidėjo prie investicijų į kelius negu į geležinkelius, ypač naujosiose ES-10 narėse, kur gerinti kelių tinklą buvo neatidėliotina būtinybė. Vertinimas patvirtina, kad ES-10 narėms dar reikia modernizuoti savo transporto tinklus. Bet studijos kelia klausimą, ar iš ES lėšų finansuojant kelius senosiose ES-15 šalyse nereikėtų griežčiau atrinkti prioritetinių projektų bei abejojama, ar tikslinga skirti lėšas vietos kelių tiesimui ir priežiūrai. Ateityje reikėtų daugiau investuoti į jungčių tarp skirtingų transporto rūšių gerinimą bei viešojo miestų transporto atnaujinimą siekiant pereiti prie mažai anglies išskiriančių technologijų ekonomikos.

Aplinkosauga: atitikti ES standartus ir išnaudoti plėtros potencialą

Didelė dalis paramos aplinkosaugos projektams neturtingesniuose regionuose padėjo valstybėms narėms pasiekti atitikties ES vandens ir nuotekų direktyvų nuostatoms, bendrai finansavus švaraus geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų valymo tinklus, ypač kaimo vietovėse. Daugiau kaip 14 milijonų žmonių prisijungė prie vandentiekio tinklų ir skaičiuojama, kad dar apie 20,5 milijono gyventojų buvo prijungti prie nuotekų valymo sistemų.

Vertinimas rodo, kad aplinkosaugos infrastruktūra (vandens ir nuotekų valymo projektai, kietųjų atliekų tvarkymo projektai) dažniausiai buvo kuriama išskirtinai aplinkos apsaugos sumetimais. Todėl akivaizdu, kad *de facto* atskiras sanglaudos politikos tikslas buvo aplinkosaugos gerinimas. Sanglaudos politika buvo susijusi ne tik su BVP augimu ir pagalba regionams, atveriant jų ekonomikos potencialą. Ji taip pat padėjo užtikrinti, kad ekonomikos augimas yra naudingas visiems žmonėms, nesvarbu, kur jie gyventų. Sanglaudos politika aktyviai rėmė pastangas užtikrinti, kad ekonomikos plėtrą lydėtų pragyvenimo lygio ir gyvenimo kokybės augimas ir kad ši plėtra būtų subalansuota teritoriniu atžvilgiu bei atitiktų regionų gamtinius ir fizinius privalumus.

Ateityje svarbu, kaip regionai išnaudos klimato kaitos keliamus iššūkius ir aplinkos apsaugos galimybes, kad sustiprintų savo įmonių konkurencingumą pasaulinėse rinkose.

Verslas: darbo vietos ir inovacijos

Mažos ir vidutinės įmonės buvo pagrindinė ERPF paramos verslui tikslinė grupė, kuriai 2000–2006 metų laikotarpiu teko 83 % šios srities finansavimo. Tai atspindi nacionalinės politikos prioritetus – beveik visų valstybių narių verslo politikoje daugiausia dėmesio skiriama nedidelėms įmonėms. Verslumas ir verslo įmonių steigimas yra ypatingi prioritetai. Trisdešimt vykdytų programų, didžiausią finansavimą skyrusių paramai verslui (sudariusiai 60 % visos šios srities paramos) sukūrė mažiausiai 638 000 darbo vietų.

Tiesioginės priemonės (t. y. finansinė parama, daugiausia subsidijomis, bet taip pat paskolomis ir turtu) tebėra ERPF paramos verslui ir inovacijoms pagrindas ir sudaro daugiau kaip 69 % per laikotarpį panaudotų lėšų. Įvertinime nustatyta tendencija pereiti nuo siauros „restrukturizavimo ir diversifikacijos strategijos“ prie platesnio pobūdžio strategijų, labiau akcentuojančių inovacijas ir taikančių įvairesnes priemones. Netiesioginių priemonių naudojimas (pvz., nefinansinio pobūdžio parama, tokia kaip verslo paslaugos, administracinės naštos sumažinimas, klasteriai, bendradarbiavimo tinklai ir žinių sklaida) per šį laikotarpį ženkliai išaugo. Priemonių įvairovė buvo akivaizdžiausia remiant nedideles įmones – priešingai negu paramoje stambioms įmonėms, kuri daugiausia buvo negrąžintinių subsidijų pobūdžio.

Vertinimo dalis buvo ir lyginamasis tyrimas, kuriame paramą gavusių Rytų Vokietijos įmonių veiklos rezultatai buvo palyginti su kitų šio regiono įmonių rezultatais. Tyrimas parodė, kad paramą gavusios įmonės pasiekė geresnių rezultatų investicijų, mokslinių tyrimų intensyvumo ir patentų naudojimo srityse.

Geresnis susisiekimas Graikijoje

Pasenusias ekonomikos struktūras galima pakeisti – bet reikia laiko ir politinės valios

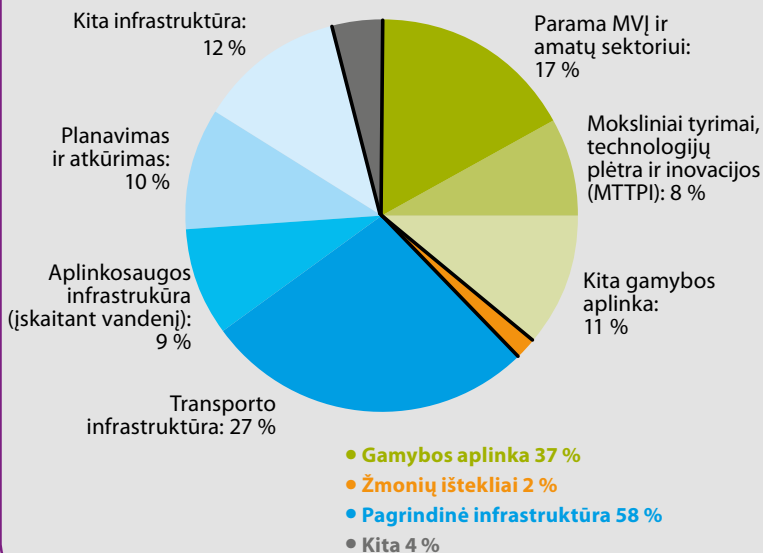
Įvertinus pasirinktus regionus, kuriuose vykdomi struktūriniai pokyčiai (2 tikslo regionai), nustatyta, kad regioninės plėtros programos gali veiksmingai prisidėti prie regiono socialinės ir ekonominės struktūros keitimo, sumažindamos priklausomybę nuo senųjų pramonės šakų. Bet tokiam procesui reikia laiko, dažnai dešimtmečių, ir politinės valios. Vertinimas parodė, kad ERPF gali sustiprinti ir paspartinti šį procesą. Atskirų atvejų studijos duoda pagrindo manyti, kad reiktų žengti inovacijų ir mokslinių tyrimų keliu, net jei ši strategija kiek rizikinga. Suinteresuoti veikėjai iš 2 tikslo regionų pabrėžė, kad ES sanglaudos politika, su savo daugiamečiu pobūdžiu ir programiniu požiūriu, geriau ją išanalizavus ir aiškiau suformulavus tikslus, galėtų tapti ilgalaikio regionų restruktūrizavimo proceso dalimi.

Lengvai taikoma ir lanksti politika

1999 metais, kuriant ES sanglaudos politikos programas 2000–2006 metų laikotarpiui, klimato kaita, visuomenės senėjimas ir globalizacija dar nebuvo svarbiausi politinės darbotvarkės klausimai. Atskirų atvejų studijos ir geros praktikos pavyzdžiai ex post vertinime rodo, kad regionai – ne visi, bet kai kurie – naudojo savo programas šiems naujiems iššūkiams spręsti. Šie regionai nelaukė „Briuselio“ nurodymų; jie ėmėsi veiksmų, o sanglaudos politikos programos buvo pakankamai lanksčios, kad integruotų šias iniciatyvas. Šių regionų patirtį galima panaudoti geresnei ateities politikos struktūrai kurti.

„Sukaupta patirtis leidžia manyti, kad „horizontalių“ prioritetų išplitimas neatsižvelgiant į kontekstą nėra pati geriausia išeitis.“

Intervencijos sritys (ERPF duomenys iš 2000–2006 metų laikotarpio programų priedų)

Sanglaudos politika padeda kovoti su klimato kaita

Valdymas – tikroji pridėtinė vertė

Teisingai ir veiksmingai įgyvendinti sanglaudos politikos programos – rimtas uždavinys visoms programose dalyvaujančioms administracinėms struktūroms, tiek „senosiose“, tiek „naujosiose“ valstybėse narėse. 2004 ir 2005 metais girdėjosi daug skeptiškų balsų, sakančių, kad naujosios valstybės narės nesugebės įdiegti veiksmingų valdymo mechanizmų per tokį trumpą laiką. Bet vertinimas įrodė, kad skeptikai klydo! Šios valstybės narės sparčiai mokėsi ir su didele motyvacija įveikė besikalančias naujosios politikos problemas. Dar labiau nustebino tai, kad kai kurie esminiai politikos bruožai – daugiametis programavimas, platus tinkamų suinteresuotų veikėjų dalyvavimas, stebėseną ir vertinimas – buvo pritaikyti įvairiose vidaus politikos kryptyse, prisidedami prie veiksmingesnio sprendimų priėmimo.

Įdomus ir tas aspektas, kad sanglaudos politika, su dešimtimis tūkstančių savo projektų, praktiškai įgyvendino daugelį ES reglamentų nuostatų, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų taisyklės. Per sanglaudos politiką kaimų, miestelių ir regionų administracija susipažino su naujais teisės aktais ir nauja tvarka.

Žinių visuomenė yra vienas svarbiausių sanglaudos politikos prioritetų

Horizontalių prioritetų nustatymas – kelias pirmyn?

Neabejotinai, aplinkosauga, darbo vietų kūrimas, klimato kaita, dėmesys mažoms ir vidutinėms įmonėms, žinių visuomenė ir lygios galimybės yra labai svarbūs sanglaudos politikos darbotvarkės klausimai. Bet problemų mastas ir pobūdis įvairiuose regionuose skiriasi. Politika privalo turėti veiksmingų priemonių, kad ketinimus paverstų veiksmais įvairiuose kontekstuose.

Kelios ex post įvertinimo studijos nagrinėjo „horizontalių“ prioritetų veiksmingumą siekiant tikslų. Dvylikoje atskirų atvejų studijų buvo tiriama lygių galimybių aspektas, bet išvados kiek nuvylė: nors daugelyje programinių dokumentų buvo minima būtinybė užtikrinti lygias vyrų ir moterų galimybes, tik keletas programų tai padarė kurdamos ir įgyvendindamos ERPF finansuojamus projektus. Lygių galimybių užtikrinimas buvo laikomas daugiau Europos socialinio fondo uždaviniu. Sėkmingiau šį aspektą įgyvendinusiose programose lygių galimybių skatinimas buvo integruotas į programos strategiją ir priklausė nuo politinio vadovavimo.

Taigi kyla klausimas ateičiai: ar nebūtų geriau laikytis tikslingesnio ir kryptingesnio požiūrio, kai pats regionas sprendžia, kokios priemonės geriausiai siekiant regiono plėtros tikslų? Sukaupta patirtis leidžia manyti, kad „horizontalių“ prioritetų išplitimas neatsižvelgiant į kontekstą nėra pati geriausia išeitis.

Kvietimas moksliniams tyrimams ir viešajai diskusijai

Visi dokumentai, parengti per trejus ex post įvertinimo metus – vertinimo uždaviniai, tarpinės ataskaitos, duomenų bazės, atvejų studijos, geros praktikos pavyzdžiai, galutinės ataskaitos, vykdomosios santraukos – skelbiami INFOREGIO interneto svetainėje. Daugiau ataskaitų ir duomenų apie Sanglaudos fondo poveikį bus paskelbta per kitus pusantrų metų, toliau pildant sanglaudos politikos rezultatų duomenų bazę. Regioninės politikos generalinis direktoratas kviečia politikus, akademinę bendruomenę ir plačiąją visuomenę įsijungti į diskusiją ir mokslinius tyrimus.

DAUGIAU INFORMACIJOS RASITE INFOREGIO SVETAINĖS „VERTINIMŲ“ SKILTYJE:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado2_en.htm

TERRY WARD

„Applica sprl“ mokslinių tyrimų direktorius

Pastaruosius dvejus metus Ward koordinavo 2000–2006 metų laikotarpio ERPF programų ex post vertinimą.

Jūsų požiūriu, ką pasiekė sanglaudos politika 2000–2006 metų programavimo laikotarpiu?

Statistika rodo, kad šiuo laikotarpiu paramą gavę regionai augo sparčiau už kitus. Tai ypač teisinga, kalbant apie 1 tikslo regionus beveik visose valstybėse narėse. Tačiau tai taip pat taikytina, nors ir ne taip plačiai, 2 tikslo regionams: bendrai paėmus, kuo didesnę paramą jie gavo, tuo geresnių rezultatų pasiekė. Lygiai taip pat, visoje ES taikyta politika buvo nukreipta į ekonomikos teorijos ir tarptautinių organizacijų, tokių kaip EBPO, rekomenduojamus veiksmus – ypač, į infrastruktūros gerinimą ir verslo stiprinimą. Yra ir ženklų, kad sanglaudos politika daug nuveikė atkreipdama dėmesį į esmines regioninės plėtros problemas ir paskatindama vietos atstovus dalyvauti jas sprendžiant. Tačiau sudėtinga nustatyti tiesioginį ryšį tarp politikos priemonių ir regionų pasiekimų, ir tai nenuostabu, atsižvelgiant į visus kitus veiksnius. Bet galime nurodyti apčiuopiamus konkrečių priemonių rezultatus, reiškiančius, kad politika buvo veiksminga.

Nustatyti tiesioginį ryšį Centrinės ir Rytų Europos šalyse dar sudėtingiau, nes didesnę finansavimą jos gavo tik nuo 2004 metų vidurio, tačiau duomenys rodo, kad lėšos buvo naudojamos konstruktyviai ir padėjo sukurti tvirtą pagrindą dabartinio laikotarpio regioninės plėtros politikai.

Jeigu galėtumėte šioje politikoje pakeisti vieną dalyką, kas tai būtų?

Prievolė visos ES vyriausybėms konkrečiai nurodyti, ką numatoma pasiekti gavus finansavimą ir kaip tai prisidės prie regioninės plėtros ar teritorinės pusiausvyros gerinimo, bei nustatyti prasmingus kiekybinius rodiklius ir tikslus priemonių stebėsenai ne tik padėtų geriau įvertinti politiką, bet taip pat paskatintų veiksmingiau naudoti finansavimą. Greta to, tikriausiai reikėtų įvesti daugiau sąlygų finansavimui gauti ir šalyse skatinti viešąją diskusiją dėl konkrečių politikos tikslų ir rezultatų.

Ar politika turėtų labiau susitelkti į atskiras politikos sritis, kad būtų veiksmingesnė?

Ir taip, ir ne. Akivaizdu, jog finansavimas turi būti pakankamai didelis, kad turėtų poveikį, o tai reiškia, kad jis neturėtų būti per daug išsklaidytas įvairioms politikos sritims. Bet kadangi regionai skiriasi savo problemomis ir poreikiais, kuriuos sunku nustatyti centriniu lygiu, būtų pagrįsta leisti jiems pasirinkti apibrėžtą skaičių sričių, į kurias bus sutelktas finansavimas. Tai taip pat palengvintų sanglaudos politikos stebėseną ir vertinimą.

Struktūrinių fondų įsisavinimo patirtis įtakoja (dažniausiai teigiamai) valstybių narių vidaus politikos valdymui taikomas praktikas ir procedūras.

Parama smulkiąjam verslui

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA

Lenkijos regioninės plėtros ministrė

Nuo 1999 metų sausio iki 2007 metų lapkričio Bienkowska dirbo Silezijos vaivadijos Maršalkos administracijoje. Kaip Regioninės plėtros skyriaus direktorė, ji buvo atsakinga už programavimą ir regioninės plėtros priemonių įgyvendinimą pagal priešįstojimines ES programas ir struktūrinių fondų veiksmus 2004–2006 metų Nacionalinės plėtros plano (NPR) ir 2007–2013 metų Nacionalinės sanglaudos strategijos rėmuose.

Jūsų požiūriu, ką pasiekė sanglaudos politika 2000–2006 metų programavimo laikotarpiu?

Visų pirma, sanglaudos politikos įgyvendinimas pagerino svarbiausius makroekonomikos rodiklius. Tiesą sakant, tai daro tiesioginį poveikį ekonominiams, socialiniams ir teritoriniams Lenkijos susiliejimui su labiau išsivysčiusiomis ES šalimis.

Europos lėšos padėjo palaipsniui gerinti infrastruktūros kokybę. Be to, sanglaudos politikos dėka valdymo ir administracijos lygis tapo gerokai aukštesnis.

Poveikis socialinei sanglaudai itin akivaizdus pažvelgus į nedarbo lygio ir naujų darbo vietų kūrimo rodiklius. Skaičiuojama, kad 2004–2007 metų laikotarpiu daugiau kaip 20 % visų naujų darbo vietų buvo sukurta ES lėšų dėka. Kas trečias Lenkijos zlotas, investuotas šalyje vykdant viešuosius projektus, yra skatinamas ES lėšomis.

Sanglaudos politika yra svarbus gerovės kūrimo veiksnys. Be to, ji tapo ir galingu skydu ginantis nuo ekonomikos nuosmukio negandų. Valstybinės ir privačios įstaigos, pritrūkusios lėšų, atsigrėžė į Europos fondus. Mano manymu, sanglaudos politika veikė kaip alyva, sutepanti ekonomikos variklį.

Jeigu galėtumėte šioje politikoje pakeisti vieną dalyką, kas tai būtų?

Žvelgiant į tai, kaip veiksmingai sanglaudos politika prisidėjo prie tvarios plėtros Lenkijoje, manau, reikėtų labiau pabrėžti regionų privalumų išnaudojimą, siekiant padidinti jų konkurencingumą.

Tuomet kas Lenkijai būtų didžiausi iššūkiai sanglaudos politikos požiūriu?

Mano nuomone, tai neabejotinai būtų veiksmingas Europos lėšų panaudojimas tiek regionų konkurencingumui stiprinti, tiek ekonominiams ir socialiniams skirtumams tarp regionų mažinti. Sprendžiant iš to, ką Lenkija jau yra pasiekusi, esu tikra, kad mums pasiseks.

“ 2004–2007 metų laikotarpiu daugiau kaip 20 % visų naujų darbo vietų buvo sukurta ES lėšų dėka. ”

Geresnės transporto jungtys Lenkijoje

ALBINO CAPORALE

Ekonominės plėtros generalinis direktorius, Toskanos regionas

2005 metais Caporale vadovavo 2000–2006 metų BPD 2 tikslo programoms vadovaujančios institucijos vadovu, o dabar yra atsakingas už ERPF „Regionų konkurencingumo ir užimtumo“ veiksmų programą Toskanos regione. 2007 metais jis buvo paskirtas Pramonės politikos generalinio direktoriaus pavaduotoju pramonės politikos, inovacijų ir mokslinių tyrimų bei tradicinių amatų klausimams.

Jūsų požiūriu, ką pasiekė sanglaudos politika 2000–2006 metų programavimo laikotarpiu?

Valdymo požiūriu, buvo mėginama supaprastinti sprendimų priėmimo procesą, suteikiant didesnę laisvę programoms įgyvendinti regionams. Tai reiškia, kad tapo būtina atskirti funkcijas ir stebėsenos veiklą. Programų valdymo metodai atitinkamai pasikeitė, tačiau ne visuomet duodavo sėkmingų rezultatų veiksmingumo gerinimo prasme.

Buvo sustiprintos šios sritys: programų vertinimo funkcijos, apimančios atskaitomybės suinteresuotiems veikėjams kriterijus, politinė-institucinė partnerystė, vietos institucijų vaidmens svarba ir centrinis regioninės plėtros politikos vaidmuo.

2000–2006 metų planavimo laikotarpis patvirtino Europos regioninės sanglaudos politikos vertę ir vaidmenį, ir ji toliau išlieka „įtakingiausiu svertu“, nepaisant to, kad dar nėra taip aukštai pripažįstama kaip jos finansinė vertė.

Jeigu galėtumėte šioje politikoje pakeisti vieną dalyką, kas tai būtų?

2007–2013 metų biudžeto perspektyvos aptarimo diskusijos, o taip pat pirmieji dokumentai ir veiksmai, duodantys peno laikotarpio po 2013 metų apmąstymams, remiasi esminės sanglaudos politikos prieštaros suvokimu: labiau nei bet kuri kita politika, ji yra grindžiama teritoriškumo ir papildomumo principais, todėl yra artimesnė piliečiams ir verslui – bet nors tai apčiuopiama ES pusė, valstybės narės į ją tebežiūri įtariai.

Sanglaudos politikai kyla pavojus būti laikomai tik papildoma intervencijos priemone labiausiai atsiliekantiems regionams.

Struktūrinių fondų paskutinių planavimo ciklų patirtis sustiprino teritorijos sampratą svarbą, tačiau jai nepavyko pilnai atspindėti šios politikos, iš tiesų prisidėjusios prie gaudesnės Europos kūrimo, tikrosios pridėtinės vertės.

Ar manote, kad „Barca pranešimas“ – kurio paprašė komisarė Danuta Hübner – pateikia sprendimus galimai Europos sanglaudos politikos reformai?

„Barca pranešimas“ išskiria visus esminius dabartinės sanglaudos politikos aspektus, aiškiai pristatydamas teorinius ir politinius argumentus politikai tęsti, su sąlyga, kad ji bus šiek tiek pakeista.

Esu įsitikinęs, kad Barca politikos pakeitimų pasiūlymai yra protingi ir įgyvendinami. Taip pat jie ir radikalūs, nes neišvengiamai susidurs su „intelektualiniu prieštaravimu“, kaip ir dauguma reformų.

Vienas iš pranešimo privalumų tas, kad jis aiškiai parodo reformuotos sanglaudos politikos naudą tiek valstybėms narėms, tiek teritorijoms (regionų ir vietos valdžios institucijoms).

“ 2000–2006 metų planavimo laikotarpis patvirtino Europos regioninės sanglaudos politikos vertę ir vaidmenį “

Saugome Baltijos pakrantę

JOHN BACHTLER

Europos politikos studijų profesorius ir Europos politikos mokslinių tyrimų centro direktorius Glazgo Strathclyde universitete

Bachtler yra publikavęs nemažai knygų, studijų, straipsnių ir mokslinių tyrimų darbų regioninės plėtros ir regioninės politikos tema, o taip pat paslaugų sektoriaus politikos klausimais.

Jūsų požiūriu, ką pasiekė sanglaudos politika 2000–2006 metų programavimo laikotarpiu?

2008–2009 metais Europos politikos mokslinių tyrimų centras vadovavo 2000–2006 metų laikotarpio sanglaudos politikos valdymo ir įgyvendinimo vertinimui. Mūsų tyrimas nustatė keletą svarbių tendencijų:

- Gauta duomenų apie išaugusį partnerystės veiksmingumą.
- Programų kūrimo procese dažniausiai būdavo remiamasi bent jau kokia nors analize, strateginiais svarstymais ir konsultacijomis su partneriais bei nuosekliau naudojamosi ex ante vertinimais.
- Daugiau dėmesio skirta stebėsenai, nors kartais sistemų ir gautos informacijos naudingumas buvo abejotinas.
- Daugiau reikšmės teikta finansiniam valdymui, kontrolei ir auditui, ypač naujų įgyvendinančių reglamentų laikymosi procedūroms ir atidesniam finansinių srautų stebėjimui, siekiant išvengti automatiško įsipareigojimų panaikinimo.
- Plėtoti vertinimo kultūrą padėjo reikalavimas vykdyti laikotarpio vidurio vertinimus bei atnaujinti laikotarpio vidurio vertinimus; ypač pastarieji buvo naudojami ruošiant 2007–2013 metų laikotarpio strategijas. Daug valstybių narių vykdė savo vertinimus.

Tačiau šios tendencijos nebuvo universalios. Taigi, reikėtų klausti, kodėl po 15–20 metų darbo sanglaudos politikos srityje nemažai vadovaujančių institucijų vis dar negali ar nenori pilnai išnaudoti ES valdymo ir įgyvendinimo proceso galimybių. Kiek tai lemia išorės veiksniai ar vidaus suvaržymai?

Jei galėtumėte šioje politikoje pakeisti vieną dalyką, kas tai būtų?

Struktūrinių fondų valdyme reikia vėl atrasti „politikos misijos“ prasmę – kuri dalinai išnyko per praėjusį dešimtmetį. Dauguma programų per daug rūpinosi lėšų įsisavinimu ir tai vyko projektų kokybės sąskaita. Nemažai administracinių išteklių skiriama atskaitingumo, stebėsenos ir finansinio valdymo sistemoms, daugiau užtikrinančioms reglamentų laikymąsi negu prisidedančioms prie programų valdymo. Būtina dar didesnę laiko dalį skirti finansinei kontrolei ir auditui.

Vienas iš žalingiausių poveikių yra tas, kad suinteresuoti veikėjai pasijunta įsprasti į kampą ir nusivilia tokia politika. Yra buvę atvejų, kai paramos gavėjai vengė teikti paraiškas ES finansavimui gauti dėl didelės administracinės naštos.

Dažnai teigiama, kad sanglaudos politikos įgyvendinimo metodas sukuria „pridėtinę vertę“. Ar yra tai patvirtinančių duomenų?

Vienas iš mūsų vertinimo uždavinių buvo nustatyti, ar yra duomenų apie Struktūrinių fondų įtaką valstybių narių vidaus politikos valdymo sistemoms. Dažnai vadinama „pridėtinė vertė“, tokia įtaka tebėra vertinama prieštaringai. Tačiau galėtume daryti aiškia išvadą: struktūrinių fondų įsisavinimo patirtis įtakoja (dažniausiai teigiamai) valstybių narių vidaus politikos valdymui taikomas praktikas ir procedūras. Tačiau tokio pobūdžio pokyčiai neįmanomi be aktyvių „politikos kūrėjų“ ir didelio politinio atsidavimo.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/expost2006/wp11_en.htm

” Statistika rodo, kad šiuo laikotarpiu paramą gavę regionai augo sparčiau už kitus. “

1 IR 2 TIKSLO EX POST VERTINIMAS: ŽVILGSNIS Į REZULTATUS

Sanglaudos politikos poveikis 2000–2006 metų laikotarpiu yra nagrinėtas skirtingais aspektais, naudojant įvairius vertinimo metodus. Visi šie informaciniai blokai jungiasi tarpusavyje, sudarydami bendrą vaizdą apie sanglaudos politikos poveikį 2000–2006 metų laikotarpiu. Tai yra,

- viena vertus, per makroekonominis modelius, valdymo ir įgyvendinimo sistemų analizę bei administracinius duomenis
- kita vertus, per politikos sričių, prie kurių ženkliai prisidėjo ERPF ir Sanglaudos fondas, teminį suskirstymą.

Sanglaudos politikos poveikis 2000–2006 metų laikotarpiu

Sanglaudos politikos poveikį sudaro šį apskritimą supantys elementai:

- Poveikis BVP ir užimtumui.
- Įtaka aplinkosaugos tikslams ir subalansuotai erdvinei plėtrai.
- Rezultatai pagrindinėse srityse.
- Įtaka pajėgumų kūrimui ir politiniam švietimui visose valstybėse narėse.
- Geros praktikos pavyzdžiai.

MAKROEKONOMINIS POVEIKIS

- Du modeliai (HERMIN, QUEST) imituoja ilgalaikį sanglaudos politikos poveikį BVP, užimtumui ir kapitalo ištekliams 1 tikslo regionuose.
- Suminis BVP, lyginant su tikėtiniu BVP be sanglaudos politikos 2009 metams (QUEST rezultatas):
 - + 0,61 % Vokietija
 - + 5,0 % Lenkija
 - + 9,5 % Ispanija
 - + 15,7 % Portugalija
- Poveikis užimtumui 2008 metais, lyginant su tikėtina padėtimi be sanglaudos politikos: + 819 000 žmonių (HERMIN)

TRANSPORTAS

- ERPF bendrai finansavo 24 % greitkelių tęsinį ES, ženkliai prisidėdamas prie kelių tinklo plėtimo.
- 13 % visų naujų greitojo geležinkelio linijų Europoje buvo bendrai finansuota iš ERPF.
- Daugiau dėmesio reikėtų skirti įvairiarūšiam ir miestų transportui, tarpvalstybinėms jungtims ir geležinkeliams.

PARAMA VERSLUI

- MVĮ buvo pagrindinė ERPF paramos verslui tikslinė grupė (83 % finansavimo). Augantis netiesioginių paramos priemonių naudojimas – verslo paslaugos, parama klasteriams ir bendradarbiavimo tinklams.
- Sukurta mažiausiai 638 000 naujų darbo vietų.
- Rytų Vokietijos atvejų studija įtikinamai rodo, kad parama tiesioginėmis investicijomis skatina gamybinę veiklą ir investicijas.

STRUKTŪRINIAI POKYČIAI IR GLOBALIZACIJA

- Priklausomybę nuo senosios tvarkos galima pakeisti pasitelkiant ilgalaikę, aiškiai apibrėžtą regioninę politiką. 2 tikslo programos veiksmingiausias tuomet, kai sustiprina regionų politiką ir nesiekia papildomų tikslų.
- ERPF parama yra veiksmingiausia tuomet, kai intervencijos sutelkiamos į inovacijas ir tarptautinę sklaidą.

VALDYMO IR ĮGYVENDINIMO SISTEMOS

- ES-10 sugebėjo įdiegti sistemas, būtinas lėšoms įsisavinti: žymus pasiekimas per trumpą laiką ir teigiama įtaka vidaus valdymo sistemoms.
- Ir ES-10, ir ES-15 valstybėms reikia labiau susitelkti į rezultatus.

APLINKOSAUGA IR KLIMATO KAITA

- 25,5 milijardo eurų skirta su aplinkosauga susijusioms intervencijoms 2000–2006 metų laikotarpiu.
- Dar 14 milijonų žmonių prijungti prie modernių vandens tiekimo sistemų; dar 20 milijonų žmonių naudojami nuotekų valymo įrengimais – su ERPF parama.
- Europos Komisija turi paaiškinti, kad ES aplinkosaugos reikalavimų laikymasis yra vienas iš sanglaudos politikos tikslų, net jei per trumpą laikotarpį tai ir nepasidėda prie ekonomikos augimo.

KAIMO PLĖTRA

- Ir 1 tikslo, ir 2 tikslo regionuose ERPF ženkliai prisidėjo prie kaimo vietovių plėtros.
- Sanglaudos politika turėtų stengtis, kad kaimo vietovių gyventojai daugiau sužinotų apie jos indėlį.

LYČIŲ ASPEKTAS IR DEMOGRAFIJA

- Demografija: nors tai ir nėra prioritetas programavimo laikotarpio pradžioje, regionai pradėjo remti tinkamus projektus.
- Vertinimo duomenys rodo, kad nepakanka lyčių lygybės aspektą nustatyti kaip horizontalųjį prioritetą – šis prioritetas veiksmingiausias, kai jį lydi tikslingi, konkretūs veiksmai. Horizontalių prioritetų skaičius turėtų apsiriboti regionams aktualiais prioritetais.

NAUJA METRO

SISTEMA ATĒNUOSE

Nuo žodžių „Atėnai“ ir „transportas“ junginio išbala net nuoširdžiausiai šį miestą mylinčių žmonių veidai – bet dabar miestas pasirengęs atsikratyti šio įvaizdžio.

Nuo 1965 iki 1983 metų viešuoju transportu besinaudojančių žmonių skaičius smuko beveik perpus: nuo 973 milijonų iki 510 milijonų – ir tuo pat laikotarpiu smarkiai padaugėjo vairuojančių nuosavus automobilius. Rezultatas: transporto spūstys, užterštumas ir visuomenės sveikatos problemos. Sprendimas: nauja metro sistema.

Greitesnė, švaresnė transporto sistema

Didžiulio projekto, pilno sudėtingų techninių užduočių: nuo atsparumo žemės drebėjimams iki archeologinių radinių apsaugos – miesto metro – statyba prasidėjo 1992 metais. Iki tol žmonės daugiausia keliaudavo autobusais, todėl neišvengdavo tų pačių transporto spūstų, kaip ir automobilių vairuotojai. Nuo 2004 metų, baigiant pirmąjį projekto etapą, pradėtos statyti metro pratęsimo linijos. Iš viso buvo nutiesta 30 km metro, ir jau 2007 metais beveik 200 milijonų žmonių galėjo tvarkyti savo kasdieninius reikalus nesigrūdami ir taip prikimštose miesto gatvėse. Daugiau kaip 650 000 keleivių per dieną pervežantis Atėnų metro neabejotinai padėjo dalinai išspręsti transporto problemą Atėnų centre, ypač metro tinklo aptarnaujamame transporto koridoriuje.

NUO 1994 IKI 1999 METŲ PIRMAJAM ETAPUI SKIRTAS 2,1 MILIJARDO EURŲ FINANSAVIMAS:

- 50 % lėšų skyrė ERPF ir Sanglaudos fondas
- 39 % lėšų skyrė Europos investicijų bankas
- 11 % lėšų skyrė Graikijos valstybė

NUO 2000 IKI 2006 METŲ PROJEKTO TĘSINIUI SKIRTAS 2,2 MILIJARDO EURŲ FINANSAVIMAS:

- 43 % lėšų skyrė ERPF ir Sanglaudos fondas
- 38 % lėšų skyrė Europos investicijų bankas
- 19 % lėšų skyrė Graikijos valstybė

Apskaičiuota, kad pirmasis projekto etapas sumažino į miestą įvažiuojančių automobilių skaičių 70-čia tūkstančių, o tai atitinka 335 000 nuvažiuotų kilometrų per dieną.

Naujesni „Attiko Metro SA“ pateikti skaičiavimai rodo, kad po metro pratęsimo linijų atidarymo kasdieninių kelionių mieste nuosavu automobiliu skaičius iš viso sumažėjo 120-čia tūkstančių. Mažiau automobilių – vadinasi, lengviau rasti vietą jiems pastatyti ir palaiptiui mažėja oro tarša.

Keliauti per miestą tapo kur kas greičiau – neseniai, sutrikus metro sistemai, kelionės laikas tą patį maršrutą kaip ir metro aptarnaujančiomis gatvėmis piko metu išaugo 20–25 %.

Šiame „Panoramos“ numeryje apžvelgsime keturis įvertintus projektus iš skirtingų ES šalių ir aptarsime geros praktikos pavyzdžius keturiuose prioritetinėse regioninės politikos finansavimo srityse: infrastruktūroje, paramoje verslui, aplinkosaugoje ir lyčių lygybės srityje.

Kuriant infrastruktūrą, kuriant partnerystes

Projekto vertinimas atskleidė daug geros praktikos pavyzdžių, tarp jų ir visų projekto partnerių, tokių kaip skirtingos vadovaujančios institucijos, bendradarbiavimą, kuris buvo itin įspūdingas, atsižvelgiant į artėjančių Olimpinių žaidynių keliamą papildomą įtampą.

Taip pat buvo būtina atlikti archeologinius kasinėjimus, o paskui konservuoti, transportuoti ir eksponuoti radinius – tam irgi prireikė glaudaus tokių skirtingų įstaigų kaip „Attiko Metro SA“, Olimpino metro konsorciumas (Olympic Metro Consortium) ir Kultūros ministerija, bendradarbiavimo. Ministerija vadovavo archeologiniams darbams, o „Attiko Metro SA“ finansavo ir koordinavo kasybos darbus kartu su rangovais bei susijusiomis institucijomis ir paslaugų tiekėjais.

Kadangi projektas apėmė nemažą prefektūrų skaičių, jame dalyvavo ir įvairios vietos valdžios įstaigos bei viešojo transporto įmonės. Išsaugoti trapius istorinius radinius nenumaldomai tiksint artėjančių Olimpinių žaidynių laikrodžiui ir suderinti sudėtingo organizacijų tinklo veiksmus – projekto vadovai tikrai gali didžiutis savo nuveiktu darbu.

Išaugęs užimtumas ir turizmas

Sutrumpėjęs kelionės laikas kartu su išradingomis archeologinių radinių ekspozicijomis stotyse – puikios paskatos turistams apsilankyti mieste: pats metro tampa Atėnų istorinio paveldo paroda. Nepaisant akivaizdžios naudos turizmui, metro pirmiausia buvo sukurtas Atėnų gyventojams. Tolimi miesto rajonai dabar yra lengvai pasiekiami metro ir pradeda atsigauti, nes supaprastėjo kelionės nuolatiniais maršrutais. Daugeliui gyventojų kelionė į darbą ir atgal dabar užima kur kas mažiau laiko.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

<http://www.ametro.gr/page/>

Mažesnis transporto krūvis Atėnuose

„CZECHINVEST“ – PROTINGAS

INVESTAVIMAS PRASIDEDA ČIA

Investicijos ir verslo plėtra yra dvi esminės „CzechInvest“ („Čekininvest“) veiklos kryptys. Tai agentūra, teikianti nemokamas paslaugas šalies ir užsienio įmonėms nuo 1992 metų. Tokia savo veikla ji padėjo pritraukti daugiau kaip 1200 investicijų, kurių vertė apie 650 milijardų Čekijos kronų (26 milijardai eurų).

2004 metais „CzechInvest“ pradėjo administruoti Europos subsidijas Čekijos įmonėms. Per paramos pramonei ir verslui veiksmų programą „CzechInvest“ šioms įmonėms paskirstė apie 350 milijonų eurų.

ES regioninis finansavimas:	4,9 milijono eurų 2007 metais
ir dar	5,09 milijono eurų 2008 metais

Sekant rinkas

Nors „CzechInvest“ iš pradžių pagrindinį dėmesį skyrė gamybos pramonės projektams (automobiliai, elektronika, oro transportas ir technika), dabar ji daugiausia dirba su mokslinių tyrimų ir plėtros srities projektais (technologijų centrai) bei verslo paramos paslaugomis (pagalbos klientams centrai, finansų ir apskaitos paslaugos).

Didžiausią savo projektą „CzechInvest“ vykdo su „Hyundai“: Šiaurės Moravijoje statoma nauja moderni 1 milijardo eurų vertės gamykla, sukursianti darbo vietas apie 12 000 žmonių.

Kuriant patikimą reputaciją

„CzechInvest“ agentūra dabar vertinama kaip pradinis taškas protingoms investicijoms ir yra užsitarnavusi veiksmingiausiai tarpininkaujančios įstaigos Čekijoje reputaciją. Taigi, kokie pagrindiniai „CzechInvest“ sėkmės veiksniai?

- Visoje Čekijos respublikoje buvo įkurti regioniniai padaliniai, iš viso 13 įstaigų, su šūkiu „arčiau kliento“. Tai sudarė agentūrai galimybes teikti vienodai aukštos kokybės paslaugas savo klientams visuose šalies regionuose.
- Naujovė buvo ir nemokamos, jau ketverius metus veikiančios informacinės linijos sukūrimas. Ši tarnyba atsakė į daugiau kaip 33 000 užklausų apie Europos subsidijas.

„CzechInvest“ generalinė direktorė Alexandra Rudysarova paaiškina: „Čekijos respublika yra sukūrusi pakankamai stiprų skatinamųjų priemonių nacionalinėms investicijoms paketą. Mums pavyko priderinti ES finansavimą taip, kad būtų galima paremti vertingiausius mokslinių tyrimų projektus, ir investuotojai tuo džiaugiasi“

Pasitinkant iššūkius

Nemažas „CzechInvest“ tekęs iššūkis buvo surasti lėšų naujiems regioninių padalinių darbuotojams samdyti, bet agentūra sugebėjo įtikinti bankus suteikti paskolą reikalingai sumai. Kita užduotis buvo rasti tinkamus darbuotojus. Tai dažnai užtrukdavo beveik pusmetį. Vienas iš reikalavimų kandidatams – patirtis verslo srityje, kad jie suprastų privačių įmonių poreikius ir galėtų kalbėti jų kalba.

Rodant pavyzdį

Regioninių padalinių tinklas laikomas itin profesionaliu ir toliau veiks 2007–2013 metų programų laikotarpiu. Šiuo laikotarpiu ne sostinėje veikiančioms įmonėms bus skirta daugiau kaip 3,6 milijardo eurų pagal veiksmų programą „Parama verslui ir inovacijoms“.

Tokį požiūrį būtų galima puikiai pritaikyti kituose kontekstuose ir kitose šalyse – su sąlyga, kad atsirastų stiprus ir patikimas lyderis, toks kaip „CzechInvest“.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

www.czechinvest.org

Verslo skatinimas Čekijoje

LAHTI MOKSLO IR VERSLO PARKAS –

SUOMIJOS ŠVARIŲ TECHNOLOGIJŲ KLASTERIS

Nuo 2000–2006 metų laikotarpio Lahti mokslo ir verslo parkui skirta:

855 982 eurų iš ERPF

bendras 2 463 179 eurų finansavimas

Buvusį stambiosios pramonės centrą, Lahti miestą Suomijos pietuose, skaudžiai paveikė didžiausios jo rinkos – Tarybų Sąjungos žlugimas. Trečdalis medienos, metalo ir plastmasės gaminių buvo skirti užsienio rinkai – jai užsarius, baigėsi ir miesto gerovė. Tačiau su ERPF parama švarių technologijų ekologiška pramonė dabar klesti mieste, kur kitados vyravo metalurgijos ir medienos masės gamyklos. 2000 metais ekonomika vis dar nebuvo atsigavusi po šių pokyčių ir nedarbas regione siekė 12 %.

Parke dabar įsikūrę apie 120 įmonių, penkių universitetų konsorciumas ir viešosios plėtros korporacijos. Taigi, nuo ko viskas prasidėjo?

Sėkmės paslaptis

Vienas iš svarbiausių regiono plėtros strategijos tikslų buvo padidinti ir sustiprinti įmonių patrauklumą bei konkurencingumą. Buvo pasitelkti du požiūriai: plėtoti MVĮ ir jų darbinę aplinką bei remti naujas technologijas ir mokymus. Būtent tuomet pasitarnavo ERPF parama. Kaip dalį šio prioriteto, ERPF finansavo dalyvavusių įmonių aplinkosaugos projektus, su tikslu inovacijų pagalba plėtoti verslą, konkurencingumą ir užimtumą. Parama taip pat apėmė tarptautinių ryšių stiprinimą.

Čia prisidėjo ir geografinės sąlygos – dėl Vesijärvi ežero mokslinių tyrimų potencialo regionas traukia mokslininkų dėmesį; naudos miestui atnešė ir 2005 metais Lahti įdiegta regioninė inovacijų sistema.

Regionas visuomet turėjo aiškiai paskirstytus įgaliojimus ekonominės plėtros srityje. Kiekviena regioninė taryba vadovaudamasi regionine programa priskirdavo savo projektus įvairioms pagrindinėms sritims ir pagal atitinkamus parametrus nustatydavo savo ilgalaikę strategiją. Tai leido Päijät-Häme regionui veiklą sutelkti į regiono stipriąsias puses.

Parke

Aplinkosaugos technologijų priešakyje žengiantis Mokslo ir verslo parkas – vieta, kur susitinka aplinkosaugos moksliniai tyrimai, švietimas ir verslas. Jis koordinuoja švarių technologijų klasterio veiklą, kurios pagrindinės kompetencijos sritys yra atliekų perdirbimas, efektyvus žaliavų naudojimas, energijos veiksmingumas ir vandens valymas.

Universitetai, įmonės, plėtros organizacijos, fondai ir savivaldybės kartu dirbdami siūlo paslaugas ir projektus, visiškai pritaikytus įmonių poreikiams, o jos koordinuoja visą vykdomą veiklą. Privati nuosavybė sudaro 12 % viso turto.

Ir visi bendradarbiaujantys įneša savo finansinį indėlį. Parko apyvarta 2009 metais siekė 7,2 milijono eurų, iš jų apie 0,9 milijono eurų (12 %) finansavo ERPF, 2,7 milijono eurų – kitos viešosios institucijos (ministerijos, Tekes ir t. t.) ir ESF, 1,5 milijono eurų – privatūs investuotojai ir 2,1 milijono eurų – savivaldybės (daugiausia Lahti miesto savivaldybė).

Dirbant ateičiai

Nuolatinio žinių kaupimo ir stiprinimo dėka atliekų perdirbimas ir tvarkymas dabar sudaro daugiau nei 50 % švarių technologijų verslo regione, o auganti efektyvus žaliavų naudojimo svarba ir užpildytos tradicinės pramonės spragos pateisino didžiulį ERPF dėmesį šiai sričiai.

Lahti mokslo ir verslo parkas tapo pažangiausiu aplinkosaugos technologijų centru Suomijoje. Švarių technologijų klasteris pritraukė keletą sparčiai augančių tarptautinių įmonių. 2006 metais parkas pritraukė 70 rinkoje įsitvirtinusių įmonių, 41 besikuriančią įmonę ir apie 200 aktyvių įmonių partnerių. Nuo 2005 iki 2007 metų regione buvo investuota daugiau kaip 30 milijonų eurų ir sukurta 170 naujų darbo vietų.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

<http://www.lahtisbp.fi/en>

Žalioji panorama naujajame verslo parke

DERINANT MOTERŲ IR VIETOS EKONOMIKOS POREIKIUS ZALCBURGE

Regione, kur tarp 15 miestų merų nėra nė vienos moters, lygių galimybių regioninio projekto vadovo darbas tikrai žadėjo rimtus iššūkius. Nuo tada, kai prieš aštuonerius metus Andrea Schindler-Perner ėmėsi šios užduoties, Lungau (Austrija) kaimo sritis labai pasikeitė.

Kai 2002 metais ji buvo paskirta į šias pareigas, beveik nebuvo infrastruktūros, padedančios moterims suderinti darbą ir šeimą, pavyzdžiui, vaikų dienos priežiūros įstaigų. To laikotarpio statistika puikiai atspindi padėtį: dirbo mažiau nei pusė moterų, o jų darbo užmokestis buvo 30 % mažesnis negu vyrų; daugiau kaip 80 % visų universitetus baigusių moterų paliko regioną.

Schindler-Perner pareigos, atsiradusios bendro Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) finansavimo dėka, buvo sukurtos siekiant pakeisti tokią padėtį.

„Pradžią buvo sunki, –“ prisimena Schindler-Perner, – buvau vienintelė moteris sprendimus priimančių vyrų grupėje, man trūko politinės galios, darbuotojų ir lėšų. Patriarchalinė struktūra nebuvo vienintelis iššūkis; dar visiškai trūko suvokimo apie lyčių aspekto integravimo prasmę.“

Bet ji buvo pasiryžusi pakeisti padėtį. Pati būdama dviejų vaikų mama, ji patyrė, kaip sudėtinga suderinti darbą ir šeimą, kai grįžo į Lungau regioną baigusi studijas: „Jei mano mama ir mano vyras nebūtų man padėję, nebūčiau galėjusi likti.“

„Pagitsch Kinderland“ – kasdieninė vaikų priežiūra darbovietėje visus metus

Betarpiskas supratimas, kaip trūksta vaikų priežiūros paslaugų, buvo svarbiausia Schindler-Perner varomoji jėga kuriant vaikų darželį statybos bendrovei „Pagitsch“. Sparčiai auganti įmonė, kurioje tuomet dirbo apie 160 žmonių, paprašė Schindler-Perner surasti kandidačių moterų, norėdama patenkinti vis augančius personalo poreikius regione. Atlikus tyrimą, kuris parodė, kad svarbi paskata dirbti yra tinkama vaikų priežiūra, buvo pradėtas vykdyti bandomasis projektas „Pagitsch Kinderland“.

Bendrai iš ERPF ir valstybės lėšų finansuotas vaikų darželis atvėrė duris 2006 metais ir siūlė vaikų nuo dvejų iki keturiolikos metų priežiūrą grupėse iki 16 vaikų šešias dienas per savaitę, ištikus metus. Darželio darbo valandos buvo pritaikytos dirbančių tėvų poreikiams. Pradėjęs nuo vienos grupės, projektas buvo toks sėkmingas, kad 2008 metais buvo sukurta antroji. Vien 2009 metais „Pagitsch“ į darbą priėmė 11 vaikus auginančių moterų.

„PAGITSCH KINDERLAND“ – FINANSAVIMAS

- Visas metinis projekto biudžetas (2006 metai): 105 000 eurų
- ERPF indėlis: 47 250 eurų (45 %)
- Kiti finansavimo šaltiniai: Zalcburgo žemės lėšos: 15 750 eurų

Projektas gavo keletą Zalcburgo žemės ir Austrijos federalinės ekonomikos ministerijos apdovanojimų už lygių galimybių skatinimą ir įmonių socialinę atsakomybę.

„Lungauer Frauen Netzwerk“ – suteikiant daugiau galių moterims per bendradarbiavimo tinklus

Žinodama, kad lyčių aspekto integravimui neabejingų moterų bendradarbiavimas būtų naudingas, Schindler-Perner pradėjo rengti susitikimus: taip atsirado „Lungauer Frauen Netzwerk“. Po vienerių intensyvaus pasirošimo metų šis tinklas sėkmingai gavo finansavimą pagal LEADER+ programą.

Renginių, mokymų, keitimosi informacija ir žiniasklaidos pagalba tinklui pavyko sustiprinti moterų vaidmenį sprendimų priėmimo procesuose ir padidinti visuomenės sąmoningumą lyčių lygybės srityje.

„LUNGAUER FRAUEN NETZWERK“ – FINANSAVIMAS

- Bendras projekto biudžetas trejiems metams (2003–2006 metai): 39 000 eurų
- EŽŪOGF indėlis: 20 670 eurų (53 %)

Kelias pirmyn

Zalcburgo atvejo tyrimas rodo, kad lyčių aspekto taikymas visose politikos kryptyse ir etapuose gali būti naudingas regioninei plėtrai, jei skatinant tokį požiūrį yra sukuriamos lygių galimybių institucijos, pasižyminčios ryžtu ir politiniu atsidavimu. Regionas pasiekė gerų rezultatų lyčių lygybės srityje ne todėl, kad lyčių lygybė buvo horizontalus prioritetas, bet todėl, kad buvo sukurta šį prioritetą įgyvendinanti institucija (inicijavusi du lyčių lygybės srities projektus). Ar ji patenkinta pasiektais rezultatais? „Einame teisinga kryptimi, bet prieš akis dar ilgas kelias,“ – sako ji. Reikia ilgalaikio pasiryžimo, kad lygios galimybės regione virstų tikrove.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

- <http://www.lungauerfrauennetzwerk.at/>
- <http://www.pagitsch.at/>

VERTINIMAS – KOKIUS METODUS NAUDOTI?

Pasirinkti metodus – itin svarbus žingsnis po to, kai nusprendžiama, kokia bus vertinimo tema ir jo pagrindiniai uždaviniai. Metodai svarbūs ne tik patiems vertinimą atliekantiems asmenims ar bendrovėms – kiekviena vertinimą užsakanti savivaldybė, regionas ar administracija turėtų bent jau susipažinti su turimais vertinimo įrankiais bei jų galimybėmis ir apribojimais. Galų gale – metodai skiriasi techniniu sudėtingumu ir kaštais.

Itin reikšmingas uždavinys – pritaikyti tinkamus metodus – iškilo, kai Regioninės politikos generalinis direktoratas turėjo sukurti priemonės 2000–2006 metų laikotarpio ex post vertinimui, apimančiam daugiau kaip 230 skirtingo dydžio 1 ir 2 tikslo programų (nuo 6 milijonų iki 6 milijardų eurų!) ir veiklą 25 valstybėse narėse. Siekiant sudaryti galimybes atlikti aukštos kokybės vertinimą, vienas iš pirmųjų sprendimų buvo atrinkti esminės intervencijos sritis ir pritaikyti klausimus ir metodus jų analizei. Be to, į analizės temų atranką įsitraukė akademikai ir konsultantai, besispecializuojantys įvairiausiose srityse.

Pasirinkti teisingus vertinimo metodus svarbu. Bet nėra metodo, kuris galėtų atsakyti į visus klausimus. Metodai priklauso nuo keliamų klausimų, duomenų ir jų naudotojų. Kiekvienas metodas turi savo ribas, yra netobulas ir apima tik nedidelę mūsų sudėtingos visuomenės dalį.

Atskaitomybė: kur išleidome pinigus?

Geram politikos vykdymui reikia gerų atskaitingumo ir apskaitos mechanizmų. Politikos kūrėjai nori žinoti, kas pasiekta naudojant struktūrinių fondų paramą (pvz., kiek verslą pradedančių įmonių buvo paremta). Dabar dauguma programų renka tokius duomenis kaip rezultatų rodiklius.

Pirmutinė ex post vertinimo užduotis buvo surinkti tokio pobūdžio informaciją apie fizinį programų poveikį. Tai dar ne vertinimas, bet pirmasis jo elementas ir informacija, reikalinga politikos kūrėjams. Vertinimo komandos peržiūrėjo valstybių narių stebėsenos sistemose sukauptą informaciją. Greitai paaiškėjo, kad šioje informacijoje – nors dažniausiai vertingoje konkrečiai programai – buvo daug spragų, trukdančių susidaryti bendrą visų valstybių narių vaizdą. Atlikti tyrimai suteikė daugiau informacijos apie pagrindines intervencijos sritis.

Kokybiniai metodai: Ar sanglaudos politikos programos atitiko tikruosius poreikius? Kokia tikroji už kiekvienos programos slypinti istorija? Kodėl vienos programos buvo sėkmingesnės negu kitos?

Vien statistikos nepakanka norint įtikinti mokesčių mokėtojus ir politikos kūrėjus, kad mokesčių mokėtojų pinigai buvo tinkamai investuoti. Todėl ex post vertinimas plačiai naudojo atskirų atvejų tyrimus. Iš viso buvo įtraukti 84 atvejų tyrimai ir 39 geros praktikos pavyzdžiai. Dauguma vertinimo komandų kalbėjosi su suinteresuotais veikėjais, siekdami gauti daugiau informacijos ir patikrinti gautas išvadas. Tokie kokybiniai tyrimai gali suteikti daug kitos informacijos greta apskaičiuojamų rodiklių, naudingų politikos kūrėjams ir piliečiams, kai reikia paaiškinti, koks yra viešosios politikos poveikis vietos lygiu.

Šie metodai mėgina atsakyti į klausimus, kodėl intervencijų grupė sukelia poveikį, numatytą ir nenumatytą, kam ir kokiame kontekste? Tokiu būdu gaunamas ne skaičius – gaunamas pasakojimas. Remiamasi pokyčių teorijos idėja. Todėl ši metodų grupė dar vadinama teorija grįstu poveikio vertinimu.

Išbandant nefaktinį poveikio vertinimą ERPF programoms

Yra metodų grupė, kuri būdama itin populiari ir pripažįstama gamtos ir socialiniuose moksluose, vis tik nebuvo plačiai naudojama ERPF programų vertinimui – nefaktinis poveikio vertinimas. Nefaktinių metodų esmė – atkurti padėtį, kuri būtų susiklosčiusi, jei nebūtų buvę intervencijų.

Kadangi regioninės plėtros programų neįmanoma atkartoti kontroliuojamomis sąlygomis kaip fizikos ar chemijos eksperimentų, vienintelis būdas rasti tikėtiną šio klausimo atsakymą yra sukurti kontrolines grupes. Pavyzdžiui, vertinant paramos naujai steigiamoms verslo įmonėms programą, būtų svarbu palyginti viešąjį finansavimą gavusių įmonių raidą su grupe tokios paramos negavusių įmonių. Geriausiu atveju, nors sanglaudos politikoje tai retai kada įmanoma, galima atsitiktinės atrankos būdu išskirti paramos gavėjus iš didelės pareiškėjų grupės.

Gera apskaita – gerai vykdoma politika

VERTINIMO METODŲ APŽVALGA SU PAVYZDŽIAIS

NEFAKTINIS POVEIKIO VERTINIMAS

Ar programa veikia?

- Atsitiktinės atrankos kontroliniai bandymai
- Skirtumas skirtume
- Nutrūkstamumo kūrimas
- Sutapdinimo metodai
- Instrumentiniai kintamieji

MODELIAVIMAS

- Makroekonominiai modeliai (pvz., HERMIN, QUEST)
- Sektoriniai modeliai (pvz., TRANSTOOLS)
- Indėlio-rezultatų analizė
- Socialinės apskaitos matricos

Yra ir kitų technikų kontrolinėms grupėms sukurti (pvz., skirtumas skirtume, sutapdinimo technikos). Keletas jų buvo išbandytos tiriant investicijų paramą Vokietijos įmonėms 1 tikslo srityje. Tyrimas parodė, kad ši priemonė lėmė papildomas investicijas paramą gavusiose įmonėse. Pagrįsta būtų šiuos skirtumus interpretuoti kaip priežastinį ryšį, remiantis empiriniais duomenimis ir kai kuriomis prielaidomis.

Modeliavimas – platesnis vaizdas

Visi iki šiol minėti metodai nagrinėja programų rezultatus santykinai siaura prasme. Jie negali aprėpti ekonomikos kaip visumos, įskaitant programos ir ekonomikos sąveiką. Modeliai gali padėti išspręsti šį klausimą. Jų tikslas – atkartoti pagrindinius visos ekonominės sistemos, kurią gali sudaryti regionas ar nacionalinė valstybė, mechanizmus. Modelis galėtų, pavyzdžiui, nagrinėti klausimą, ar paramą gavusios naujai steigiamos įmonės iš tiesų sukūrė daugiau darbo vietų ekonomikoje ar tiesiog išstūmė iš rinkos paramos negavusias įmones.

Ex post vertinimas naudojo du skirtingus makroekonominis modelius 1 tikslo regionams: HERMIN ir QUEST. Jų simuliacijos suteikė įžvalgų apie sanglaudos politikos programų poveikį bendram vidaus produktui, užimtumui arba ekonomikos kapitalo ištekliams.

Modeliai taip pat gali apsiriboti tik vienu sektoriumi. Šiame vertinime Regioninės politikos generalinis direktoratas ir Komisijos Jungtinis mokslinių tyrimų centras išbandė sektorių transporto modelį (TRANSTOOLS).

Naudojantis modeliavimo rezultatais, svarbu suvokti, kad modeliai yra tikrovės supaprastinimas, nepaisant visų įspūdingų skaičiavimų, naudojamų jiems sukurti. Modelyje panaudotus supaprastinimus ir prielaidas būtina aiškiai parodyti modelio naudotojams, kitaip modeliai gali sudaryti klaidingą „tikslumo“ įspūdį.

TEORIJA GRĮSTAS VERTINIMAS

Kodėl programa veikia?

- Paramos gavėjų tyrimai
- Atvejų tyrimai, apklausos
- Realistinis vertinimas
- Dalyvavusių programose vertinimas

ALTERNATYVŲ VERTINIMAS

- Kaštų-naudos analizė
- Kaštų-efektyvumo analizė
- Multikriterinė analizė
- Kintamasis vertinimas

Konkuruojančios alternatyvos – ką daryti?

Politikos kūrėjai dažnai susiduria su situacijomis, kai alternatyvūs projektai ar programos konkuruoja dėl finansavimo. Kaštų-naudos analizė yra geriausiai žinomas technika šioje srityje. Ja siekiama padėti priimti sprendimą dėl viešojo projekto pasveriant visus projekto kaštus ir naudą bei palyginant rezultatus su alternatyviais projektais. Kad toks įvertinimas taptų įmanomas, kaštai ir nauda yra išreiškiami piniginiiais vienetais. Dabar Regioninės politikos generalinis direktoratas tikrina tokių vertinimų naudingumą pagal baigtus vykdyti projektus, gavusius Sanglaudos fondo paramą 2000–2006 metais.

Kaip judėti pirmyn

Vien Europos Komisija negali surinkti visų duomenų apie sanglaudos politikos pasiekimus. Todėl ji skatina valstybes nares naudoti kai kuriuos griežtesnius metodus atliekant savo vertinimus. Kuo daugiau bus vertinimų, pateikiančių patikimus duomenis apie skirtingus politikos aspektus, tuo geriau galėsime susidaryti bendrą vaizdą apie visos politikos pasiekimus.

Apibendrinant: nėra vienintelio, stebuklingo metodo paprastai išsiaiškinti, ar sanglaudos politikos programos buvo sėkmingos, ar ne. Bet įvairiais metodais pagrįsti vertinimai gali padėti surinkti duomenis, rodančius sėkmę.

DAUGIAU INFORMACIJOS RASITE EVALSED METODŲ ŽINYNE (METHODS SOURCEBOOK OF EVALSED):

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/sourcebooks/method_techniques/index_en.htm

VERTINIMAS STIPRINA SANGLAUDOS POLITIKĄ

Vertinimas yra integruotas į sanglaudos politiką nuo aukštesnės iki pat žemesnės grandies. Kai Europos lyderiai sprendžia politikos biudžeto klausimą, tuos sprendimus reikia išreikšti tikslais valstybės narės, regiono ir, galiausiai, projekto lygiu. Aiškūs tikslai ir uždaviniai kiekviename lygmenyje parodo projektų įnašą siekiant Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės plėtros tikslų. Vertinimas padeda tiek numatyti tikslus, tiek atskleisti, ar pavyko juos pasiekti.

Regionai atsakingi už savo programų vertinimą, stebint, ar viskas vyksta pagal planą ir imantis reikiamų veiksmų. 2007–2013 metų laikotarpiu regioninės ir nacionalinės institucijos gali laisvai spręsti, ką ir kada vertinti. Svarbiausia, kad vertinimai būtų parengti pagal jų poreikius: jei rezultatai reikalingi joms, labiau tikėtina, kad jos jais naudosis!

Šiame straipsnyje programų koordinatoriai iš keturių ES sričių: Prancūzijos, Lenkijos, Šiaurės Reino–Vestfalijos Vokietijoje ir Austrijos, pasakoja mums, kaip vertinimas padeda jiems veiksmingai įgyvendinti sanglaudos politikos tikslus atitinkančias programas.

PRANCŪZIJA

Regioninė plėtra Prancūzijoje tradiciškai yra centralizuota. Per pastaruosius 20 metų nacionalinis planavimas buvo palaipsniui decentralizuojamas, suteikiant daugiau atsakomybės vietas institucijoms. Be to, nuo 2000 metų buvo nuolat siekiama geriau suderinti ERPF programas ir *Contrats de plan Etat-Région (CPERs)*, tai yra, valstybines regionų programas, pradėtas vykdyti pagal decentralizavimo politiką, taikytą Prancūzijoje devintajame dešimtmetyje.

Siekiant šio tikslo, valstybinės regionų programos buvo suderintos su septynerių metų programavimo laikotarpiu ERPF programose (2000–2006 metais). Norėta paskatinti nuoseklesnių veiksmų vykdymą ir padidinti svertinį vidaus ir Europos lėšų poveikį. Šiuo laikotarpiu vertinimas taip pat atnešė naudos valstybinėms regionų programoms, įdiegdamas naujas praktikas, pavyzdžiui, laikotarpio vidurio vertinimą, ir sukūrė stipresnę vertinimo kultūrą tiek valstybės, tiek regionų administracijoje. Suderinamumas su ERPF programomis dar labiau padidintas dabartiniu laikotarpiu, įdiegus ex ante vertinimą valstybinėms regionų programoms, kuriant bendrus regioninio vertinimo komitetus bei vykdamas bendrus ERPF programų ir CPER vertinimus.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

<http://www.datar.gouv.fr/>

DATAR – valstybinė įstaiga, atsakinga už erdvinio planavimo ir regioninės plėtros politiką Prancūzijoje, kurianti nacionalinės strategijos gaires. Ji atsako už ERPF programų vertinimo procesą ir koordinavimą, siūlo metodikas ir rengia nacionalinius teminius vertinimus. Regioniniu lygiu, prefektūros kartu su regionų savivaldos institucijomis (išskyrus Elzaso regioną, kuriam ši funkcija buvo deleguota) yra atsakingos už stebėseną ir vertinimą.

Dėl sudėtingo atsakomybės padalijimo regionams ir centriniam lygmeniui, nacionalinių ir regioninių programų stebėseną tampa nelengvu uždaviniu. Iki 2000 metų regionai naudojo savo stebėsenos sistemą, ne visuomet suderinama su centrinio lygmens sistema, todėl apjungti regionų surinktus duomenis buvo neįmanoma. 2000–2006 metų laikotarpiu buvo įdiegta PRESAGE – ERPF bendrai finansuojamų programų finansinės stebėsenos sistema. Vertinimo tikslais ši sistema buvo išplėsta, įtraukiant CPER stebėsenos veiklą dabartiniu laikotarpiu. Nors stebėseną dažnai laikoma administracine našta, ji tapo naudinga mokymosi įrankiu ir projekto partneriams, ir regioninėms institucijoms.

LENKIJA

Ruošiantis stojimui į ES 2004 metais, Lenkijai teko didžiulė užduotis – iš nieko sukurti investicinių programų poveikio vertinimo sistemas. Kaip ir kitose naujosiose valstybėse narėse, prieš pradėdant bet kokio pobūdžio vertinimą reikėjo sukurti atitinkamas institucines struktūras ir gebėjimus. Tuomet šis uždavinys atrodė milžiniškas. Tačiau dabar Nacionalinis vertinimo padalinys dirba vis sėkmingiau, ir iš neišvengiamos programų kontrolės prievolės virsta modernaus valdymo viešajame administravime pavyzdžiu.

Pirmieji žingsniai buvo žengti dar 2004 metais, stengiantis sukurti stiprias institucijas ir išmokyti pareigūnus vertinimo techniką. Iki 2006 metų buvo nuveikta užtektinai, kad būtų baigtas 2007–2013 laikotarpio programų ex ante vertinimas ir iškiltų platesnių klausimų: kaip

vertinti rezultatus, kas turėtų būti už tai atsakingas ir kaip skelbti vertinimų išvadas. Dabar bendras vertinimo vaizdas toks: tebevykstantys integruoti tyrimai ir duomenų rinkimas, siekiant atskleisti tikrąjį atskirų projektų ekonominį poveikį bei platesnius, horizontalius regioninės plėtros programų tikslus.

Per trumpą laiką daug pasiekę Lenkijos vertintojai trokšta pasidalinti savo žiniomis bei toliau taip pat sparčiai žengti pirmyn. Visi su vertinimais susiję darbuotojai įsipareigoja informuoti apie savo darbo rezultatus bei juos skelbti konferencijose, internete, ataskaitose ir viešai prieinamose duomenų bazėse.

Vertinimo procedūrų mokymasis ir technikų tobulinimas ir toliau išlieka svarbiausi jų darbe. ES finansavimas užtikrina nuolatinę vertinimo proceso plėtotę, atverdama naujas mokymų galimybes bei skirdama lėšas šios srities moksliniams tyrimams. Tai papildo ir išorės ekspertų dalyvavimas bei vis stiprėjantis tarptautinis bendradarbiavimas. Taigi, galingo išteklių ir ryžto derinio dėka vertinimas Lenkijoje sparčiai įgyja vis geresnę reputaciją.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

Poland – <http://www.mg.gov.pl/English>

Atsinaujinančių energijos šaltinių finansavimas Reunjone

“ ... ir iš neišvengiamos programų kontrolės prievolės virsta modernaus valdymo viešajame administravime pavyzdžiu. ”

ŠIAURĖS REINAS-VESTFALIJA, VOKIETIJA

Ilga programų stebėsenos patirtis Vokietijoje suteikia tvirtus pamatus vis didesnei dabar stebimų rodiklių įvairovei. Šiaurės Reine-Vestfalijoje programų vertintojai iš finansinių ir užimtumo duomenų susidaro bendrą vaizdą apie regioninės plėtros poveikį. Tai padeda suprasti, kaip įvairūs projektai prisideda prie naujų darbo vietų kūrimo, inovacijų, naujų įmonių steigimo bei profesinio mokymo galimybių.

Be šių horizontalių tikslų, vertinimo procesas taip pat apima naudą aplinkosaugai bei lygias galimybes.

Vadovaujančios institucijos Šiaurės Reino-Vestfalijos Ekonominių reikalų ir energetikos ministerijoje vadovas Martin Hennicke įsitikinęs, kad „nuolatinė stebėseną ir vertinimas yra skaidrumo, veiksmingumo ir taupumo pagrindas.“

Kiekviename projekto pasiūlyme būtina smulkiai pagrįsti prašomą finansavimą pagal numatomą projekto ekonominę, socialinę ir aplinkosaugos naudą. Tokie informacijos gausa ilgainiui duoda gerų vaisių, nes kuo išsamiau aprašomi projekto privalumai, tuo naudingesni jie tampa vykdamas vertinimą bei nustatant konkrečias gaires.

Kai kurių sudėtingų, dažniausiai naujas finansavimo priemones taikančių programų išsamus vertinimas baigiamas tik po projekto uždarymo. Tokiais atvejais vertintojai nagrinėja kiekybinius projektų rezultatų duomenis bei daugiau kokybinius inovacijų lygio ir socialinės naudos vertinimus. Kartais kviečiamos išorės vertintojų komandos, siekiant profesionaliau įvertinti tam tikras sritis, kuriose galima geriau išmatuoti pažangą pagal platesnius teminius tikslus, tokius kaip Klimato apsaugos strategija.

Visos šios gijos susijungia į patikimą ir stiprų vertinimo procesą, parodantį įvairiausių finansuotų priemonių naudą ir sukuriantį tvirtą pagrindą nuolatiniam būsimų projektų valdymo tobulinimui.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

North-Rhine Westphalia

<http://www.economy.nrw.de/grundsatz/nrwineu/index.php>

AUSTRIJA

Vertinimo varikliu Austrijoje tapo naujasis ES struktūrinių fondų reglamentas, paskatinęs atviresnį ir logiškesnį požiūrį.

Sisteminiam vertinimui, kuris yra išankstinė į procesą nukreiptų vertinimo sistemų sąlyga, būtinas dalijimasis žiniomis ir bendradarbiavimas, užtikrinantis, kad įgyta patirtimi galės pasinaudoti visi.

2000–2006 metų laikotarpiu buvo sukurtas naujas įrankis vertinimo proceso koordinavimui ir bendradarbiavimui tobulinti – vertinimo koordinavimo ir darbo platforma, KAP-EVA, atsiradusi pačiu laiku, kad palengvintų kryptingus, privalomus laikotarpio vidurio vertinimus.

Laikotarpio vidurio vertinimo dalis buvo ir 2003 metais atliktas Aukštutinės Austrijos mokslinių tyrimų įmonės „Profactor“ vertinimas, tiriant ES bendrai finansuotų mokslinių tyrimų projektų regioninį poveikį. Vertinimo procesas nagrinėjo projektų įtaką vietos ir regiono MVĮ inovacijų potencialui, į inovacijas nukreiptos infrastruktūros raidai ir technologijų diegimo gerinimui. Nors nustatyta ir tobulintinų dalykų, pavyzdžiui, reikėtų labiau skatinti ne tokias inovatyvias įmones naudotis mokslinių tyrimų žiniomis, „Profactor“ vertinimas patvirtino ES bendrai finansuotų projektų teigiamą poveikį.

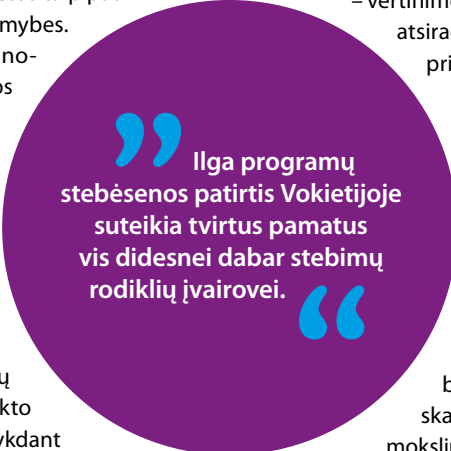
Vertinimas buvo dar labiau išplėtotas 2007–2013 metų laikotarpiu, įdiegus integruotą strateginės stebėsenos procesą „STRAT. ATplus“. Po atlikto kiekybinio bandomojo tyrimo (stebėjimo laikotarpis: 1995–2007 metai), galima daryti tokią išvadą: paramą 1995–2007 metų laikotarpiu gavę regionai geriau išplėtojo savo užimtumą ir darbo rinką bei darė didesnę pažangą, lyginant su neremtais regionais. Decentralizuotų aktyvavimo struktūrų skaičius ir regioninių tarpininkavimo gebėjimų sukūrimas pagerino plėtros sąlygas regionuose.

Strateginės stebėsenos procesas visiškai patvirtina partnerystės principą ir atskleidžia regionų strateginės raidos pasiekimus kryžminio finansavimo požiūriu.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

Austria

www.oerok.gv.at

„Profactor“ projektas parodė ES fondų teikiamą naudą

ES NAUJASIS REGIONINĖS POLITIKOS KOMISARAS

– PRISTATOME KOMISARĄ HAHN

Ką laikote svarbiausiais iššūkiais, laukiančiais jūsų naujajame ES regioninės politikos komisaro darbe?

Pirmiausia, norėčiau pasakyti, kad man tikra garbė būti paskirtam regioninės politikos komisaru. Vadovavimas ES regioninei politikai – vienai iš sėkmingiausių Europos integracijoje – jau savaime yra milžiniškas iššūkis ir tikiuosi, kad man pavyks tęsti sėkmingą mano pirmtakų darbą.

Manau, kad reikia kurti regioninę ekonomiką, kuri būtų labiau grįsta žiniomis, inovatyvesnė ir tvaresnė. Finansinė krizė ir ją lydėjęs ekonomikos nuosmukis smogė visiems Europos Sąjungos regionams. Tai tebedaro didžiulę įtaką ekonominei plėtrai ir ūžimtumui. Investuodami daugiau regioninių lėšų į inovacijas ir švietimą, galime sustiprinti konkurencingumą ir inovacijas mūsų regionuose, o tai savo ruožtu mums padėtų išeiti iš krizės dar stipresniems.

Taip pat reikia užtikrinti, kad mūsų politika labiau nei bet kada susitelks į apčiuopiamus rezultatus bei darbo vietų kūrimą. Mūsų glaudžiai susijusiame pasaulyje augimas viename regione lemia naujas darbo vietas kitame. Galiausiai, regioninės investicijos reiškia Europos pažangą.

Pažadėjote, kad regioninės politikos tikslai taps esminiu ES 2020 metų strategijos aspektu – ar tai realus uždavinys?

Vienas iš esminių mano tikslų yra užtikrinti, kad ES sanglaudos politika būtų glaudžiai susijusi su Europos 2020 metų strategija. Tai itin svarbus prioritetas. Ši strategija sukurs ES ekonominės, socialinės ir aplinkosaugos plėtros pagrindus ateinančiam dešimtmečiui. Atsižvelgiant į dabartinę ekonominę padėtį, pasiekti strategijos tikslų nebus lengva užduotis. Tačiau sanglaudos politika, su integruota investicijų struktūra, patikima veiksmų sistema ir nuosavybės teisėmis, gali tapti ir tikrai taps svariu įnašu į strategijos „Europa 2020“ sėkmę.

Dabar esate atsakingas už vieną didžiausių biudžetų Europos Sąjungoje – kaip užtikrinsite, kad politikos poveikis bus griežtai vertinamas?

Politikos kryptis, kuriai skiriama 50 milijardų eurų per metus, žinoma, atitinka didžiulius pinigus! Įvertinti šios investicijos poveikį, sužinoti, kas veiksminga ir kodėl, iš tiesų gyvybiškai būtina, siekiant užtikrinti jos sėkmę. Tvirtai tikiu, kad sanglaudos

politika turėtų sutelkti didesnį dėmesį į rezultatus, o veiklos sėkmingumo kriterijai – atspindėti intervencijų pobūdį ir politikos tikslus.

Milijonai projektų gavo politikos paramą. Šie projektai parodo, kaip nuolatinės šios politikos investicijos į infrastruktūrą, aplinkosaugos gerinimą, inovacijų ir verslo plėtrą ir žmonių gebėjimus prisidėjo prie piliečių gerovės visoje ES. Pranešti visuomenei, kas buvo nuveikta už mokesčių mokėtojų pinigų, ne tik būtina – tai ir vienas iš kertinių demokratinės atskaitomybės akmenų. Todėl privalome įsitikinti, kad įdiegtos pačios geriausios kontrolės sistemos, užtikrinančios mokesčių mokėtojus, kad pinigai išleisti tinkamai.

Tam reikalinga dar stipresnė stebėsenos ir vertinimo kultūra bei pasiryžimas mokytis partnerystėse. Galbūt siekiant kokybės reikėtų didesnį veiklai, tikslams ir rezultatams skiriamą dėmesį susieti su skatinamosiomis priemonėmis bei sąlygotumu.

Buvo daug diskutuojama apie ateities sanglaudos politiką – kokia jūsų asmeninė nuomonė kai kuriais svarbiausiais aptariamais klausimais?

Tiek ES 2020 metų strategijos, tiek biudžeto peržiūros kontekste, 2010 metai daugeliu aspektų yra esminiai klojant pamatus ateities sanglaudos politikai. Suformuoti po 2013 metų veiksiančią politiką taip, kad ji padėtų Europos regionams įveikti naujus iššūkius ir žengti į rytojaus ekonomiką, bus viena iš svarbiausių mano užduočių.

Europos ekonominės integracijos projektas yra kiekvienam – todėl sanglaudos politika turėtų būti politikos kryptis visiems regionams. Tačiau siekdami padidinti politikos veiksmingumą, turime sutelkti būsimą paramą į aiškius prioritetus, atitinkančius Europos 2020 metų strategiją ir vengti dar didesnio Bendrijos lėšų išsklaidymo ir išskaidymo. Kad tai pasiektume, privalome supaprastinti politikos taisykles ir labiau susitelkti į rezultatus bei bendrai dirbti visais lygmenimis, derindami Europos finansavimą su vietos, regiono, valstybės ar privačiomis lėšomis taip, kad investicijos būtų veiksmingiausios.

Regioninės politikos generalinis direktoratas prisideda prie vertinimo gebėjimų kūrimo valstybėse narėse ir regionuose konsultacijomis ir patarimais apie vertinimo metodus ir gerus vertinimo pavyzdžius. Taip siekiama padėti nacionalinėms ir regionų administracijoms gerinti jų vertinimų tikslumą bei kokybę. Tam skirti ir įvairūs darbiniai dokumentai bei gairės, vertinimo renginiai ir du vertinimo tinklai.

Valstybių narių Vertinimo tinklas:

Valstybių narių Vertinimo tinklas yra Europos Komisijos (Regioninės politikos generalinio direktorato) ir valstybių narių diskusijų forumas, skirtas sanglaudos politikos vertinimo klausimams. Šiam bendradarbiavimo tinklui pirmininkauja Regioninės politikos generalinio direktorato Vertinimo padalinys, o jo nariai du ar tris kartus per metus susitinka aptarti vertinimo metodų, geros praktikos pavyzdžių, vertinimo rezultatų bei jų taikymo.

Šis tinklas siekia padėti valstybėms narėms tarpusavyje keistis patirtimi ir geromis praktikomis, siekiant sustiprinti vertinimo gebėjimus visoje Europos Sąjungoje. Vertinimo tinklą sudaro valstybių narių atstovai, atsakingi už sanglaudos politikos, o ypač už Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo, vertinimą.

Klausimai iš 2010 metų vasario 25–26 dienos susitikimo darbotvarkės:

- Nacionalinės strateginės ataskaitos: esminių rodiklių apžvalga ir vertinimo rezultatai
- Esminiai rodikliai: bandomojo darbo organizavimas ir informacija apie metines ataskaitas 2010 metams
- Nauja informacija bei 2000–2006 metų laikotarpio 1 ir 2 tikslų ex post vertinimo galutinių rezultatų pristatymai iš GD REGIO;
 - Struktūriniai pokyčiai ir globalizacija
 - Transportas
 - Aplinkosauga ir klimato kaita
- Nauja informacija apie Sanglaudos fondo ir ISPA ex post vertinimą
- Lenkijos vertinimo rezultatų pristatymas (parama verslui ir kontrolinės grupės)
- Švedijos vertinimo rezultatų pristatymas ir neseniai paskelbti dabar atliekamų vertinimų duomenys

Ekspertų vertinimo tinklas

Šios naujos iniciatyvos tikslas yra surinkti visus turimus duomenis apie sanglaudos politikos rezultatus kasmet ir parengti metines ataskaitas apie kiekvieną valstybę narę. Pirmosios ataskaitos bus paskelbtos 2010 metų gale.

2010 metų pradžioje darbą pradantis ekspertų tinklas apibendrins duomenis apie politikos rezultatus 2007–2013 metų laikotarpiu, apžvelgdamas fizinius ir finansinius veiksmų programų rezultatus. Bus analizuojama valstybių narių atliktų vertinimų informacija.

Pagal dabartines nuostatas valstybės narės yra atsakingos už vertinimus programavimo laikotarpio metu ir juos vykdo pagal savo poreikius ir prioritetus.

Per pastaruosius dvejus metus valstybės narės parengė vertinimo planus ir daugelis jau pradėjo vykdyti vertinimus, kurie suteikia naujų įžvalgų apie programų pasiekimus. Vertinimo ekspertų tinklas nagrinės šių tyrimų rezultatus kiekvienoje valstybėje narėje.

Dar vienas šio tinklo tikslas yra nustatyti gerų vertinimo praktikų pavyzdžius (įdomūs metodai, geri duomenys ir panašiai). Tyrimai, kurie gali būti naudingi ir įdomūs kitoms valstybėms narėms, bus skelbiami internetinėje „Inforegio“ svetainės bibliotekoje, kur vartotojai galės ieškoti informacijos vertinimo tyrimuose pagal įvairiausias kriterijus.

Dėmesys inovacijoms 2010 metais

Pagal atnaujintą Lisabonos strategiją sanglaudos politika pabrėžia būtinybę investuoti į inovacijas, siekiant išlaikyti konkurencingumą, ekonomikos augimą ir užimtumą Europoje. Ketvirtadalis ERPF lėšų 2007–2013 metų laikotarpiu nukreipta į inovacijas skatinančią veiklą. Šio ekspertų tinklo darbas suteiks įžvalgų apie ERPF remiamų priemonių pobūdį ir santykinę inovacijų matmens svarbą kiekvienoje valstybėje narėje.

Ar nacionalinė inovacijų politika turi regioninį matmenį ir kaip ERPF programos prisideda prie regioninės ir nacionalinės inovacijų politikos? Šiuos ir kitus esminius klausimus ekspertai tirs kiekvienoje valstybėje narėje. Siekiama sužinoti, kaip sanglaudos politikos programos galėtų prisidėti gerinant ES inovacijų potencialą.

EVALSED

EVALSED – internetinis vertinimo vadovas, pateikiantis gaires, kaip parengti ir atlikti vertinimus bei užtikrinti jų kokybę. Sukurtas, visų pirma, priimantiems sprendimus – būtent tiems, kas rengia ir vykdo vertinimus – EVALSED yra praktinis įrankis, skirtas socialinės ir ekonominės plėtros politikos sprendimų priėmimui palengvinti.

Jis apibrėžia vertinimo vaidmenį socialinėje ir ekonominėje plėtroje, aptaria įvairius vertinimo gebėjimų plėtojimo būdus ir išsamiai aiškina vertinimo metodus. EVALSED daugiausia dėmesio skiria programų vertinimui. Dabar atliekamo 2007–2013 metų laikotarpio vertinimo patirtis ir mūsų nagrinėjamas 2000–2006 metų laikotarpio ex post vertinimas taip pat rodo didesnę temų ar intervencijų vertinimų potencialą pateikiant patikimus rezultatus. Atsižvelgiant į naujausią vertinimų patirtį, EVALSED vadovas buvo papildytas ir išleistas spausdintu leidiniu, siekiant skatinti ir tobulinti vertinimo praktiką ES.

EVALSED SUDARO DVI DALYS:

Vadovas: skirtas naudotojams ir skaitytojams

2 žinyai: itin aktualūs praktikams ir norintiems įgyti ar mokytis vertinimo įgūdžių

- Metodai ir technikos
- Gebėjimų kūrimas

Metodų ir technikų žinynas neseniai buvo papildytas, įtraukiant du naujus skyrius, kuriuose aptariami makroekonominiai modeliai ir nefaktinis poveikio vertinimas. 2010 metais planuojama išsamiau peržiūrėti EVALSED vadovą ir žinynus, siekiant atnaujinti ir papildyti jų turinį.

Konferencija vertinimo klausimais

Didžiulė tarptautinė konferencija „Nauji sanglaudos politikos vertinimo metodai: skatinant atskaitomybę ir mokymąsi“ vyko 2009 metų lapkritį Lenkijoje, Varšuvoje. Konferencijos tema buvo vertinimo metodų, kurie suteiktų patikimų duomenų apie sanglaudos politikos pasiekimus, naudojimas. Šis renginys subūrė apie 500 dalyvių iš visų valstybių narių ir kitų šalių: politikus, už nacionalinį ir regioninį sanglaudos politikos programų vertinimą atsakingus darbuotojus, vertintojus ir akademinę bendruomenę.

Viena iš esminių konferencijos minčių buvo ta, kad vertinimas turėtų atspindėti sanglaudos politikos rezultatus ir kad tai abipusis procesas: vien Komisija negali surinkti visų duomenų apie politikos pasiekimus – valstybės narės taip pat turėtų pateikti vertinimo duomenis. Veiksmingi vertinimo metodai turėtų būti naudojami skirtingų intervencijos sričių vertinimui.

Būtinybė aptarti politikos veiksmingumą politiniu lygmeniu buvo nuolat minima dvi dienas trukusių ir konkretiems vertinimo metodams skirtų pristatymų, diskusijų ir seminarų metu. Aukšto lygio Europos politikos kūrėjams ir vertintojams ši konferencija buvo puiki proga pasvarstyti, kokių veiksmų turėtų imtis Komisija, valstybės narės ir vertintojai siekdami užtikrinti, kad vertinimas būtų veiksmingas ir prisidėtų prie politikos aptarimo. Jei norime veiksmingos politikos ir jei norime, kad tai atsispindėtų vertinime, turime aiškiai apibrėžti politikos uždavinius ir neperkrauti politikos tikslų gausybe.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/index_en.htm

Kiekviename numeryje „Panorama“ aiškina, kaip plėtojami du projektai juos valdančių žmonių požiūriu. Žiūrime į ERPF finansuojamų projektų privalumus ir trūkumus: nustatome problemas ir dalijamės sprendimais.

1 PROJEKTAS

„LONGLIFE“ VIDUJE

Faktai ir skaičiai

Apie 2,3 milijono eurų bus investuota į „Longlife“ projektą nuo 2009 metų sausio iki 2012 metų sausio mėnesio.

Statyba visam gyvenimui

Rūpinimasis aplinkosauga tampa vis svarbesniu dizaino elementu statant naujus šiuolaikiškus gyvenamuosius pastatus Baltijos jūros regione, ir prie tokių pokyčių nemaža dalimi prisidėjo „Longlife“ projektas. Jis kuria praktikas, inovatyvias technologijas, vieningas procedūras ir gaires, padėsiančias suprojektuoti ir pastatyti tvaraus, veiksmingai naudojančio energiją ir išteklius gyvenamojo namo prototipą.

Vykdam projektą įgytos žinios bus diegiamos Danijoje, Vokietijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Rusijoje. Tikimasi, kad toks dalijimasis žiniomis sumažins skirtumus tarp šalyse naudojamų praktikų, technologijų, procedūrų ir taisyklių bei prisidės prie ekologiškesnių būstų statybos.

Užkulisiuose – vadovaujant ERPF projektui

Pristatome projekto vadovą Klaus Rückert

Klaus Rückert – projektui vadovaujantis partneris. Dizaino, projektavimo ir statybos profesorius Architektūros institute, priklausančiame Berlyno „Technische Universität“, Rückert nusprendė, kad „reikia tik žingsnelio“ jo tyrimų sričiai išplėsti nuo tokių šalių kaip Meksika, Kinija, Afganistanas ir Iranas iki Europos Baltijos jūros regiono. Jis ėmėsi didžiulės užduoties: surasti partnerius projektui ir parašyti sėkmingą projekto pasiūlymą INTERREG IV B programai.

Praėjusi nacionalinė šventė Lietuvoje suteikė puikią progą projekto koordinatoriui Maria Kiefel pasveikinti projekto partnerius ir asociacijas šioje šalyje: „Labai svarbu, kad žmonės jaustųsi vertinami ir informuoti“, – sako ji. Dirbant su partneriais skirtingose šalyse, skirtingų sričių specialistų komandomis ir vadovaujantis jau ketvirtą kartą atnaujinamomis ES Baltijos jūros regiono veiklos gairėmis gyvybiškai būtina, kad visus pasiektų naujausia informacija.

Taigi, kai praėjusiame projekto rengtame seminare Maria Kiefel pristatė valdybos komitetui veiklos ataskaitą, kuri taip pat apibrėžė pagrindines ateinančio ataskaitinio laikotarpio užduotis, ji labai apsidžiaugė, kad visoms jos pateiktoms rekomendacijoms buvo pritarta. Pati ataskaita ir ją papildantys pristatymai buvo išsiųsti visiems projekto partneriams: „Nenorime, kad kas nors pasijustų pamirštas“, – sako Kiefel.

Jei ERPF finansuojamo Baltijos jūros regiono projekto valdymas taptų per daug sudėtingas, Kiefel žino, kad visai šalia yra vertingiausias informacijos šaltinis: Rostoke įsikūręs ES Jungtinis techninis sekretoriatas. „Jie gali atsakyti į bet kurį mano klausimą. Jų pagalba neįkainojama,“ – priduria ji.

Kaip pirmasis ERPF finansavimą gavęs projektas per pirmąjį paraiškų teikimo paskutinei programai etapą, „Longlife“ ir jo vadovai gali pagrįstai didžiulius savo pasiekimus. O kas, Kiefel manymu, svarbiausia norint sėkmingai vykdyti Baltijos jūros regiono projektą? „Vadovaujančio partnerio ir Jungtinio techninio sekretoriato pasitikėjimas vienas kitu,“ – sako ji.

Sėkmingi rezultatai

Projektui vykstant sklandžiai, dėmesys sutelkiamas į numatomus rezultatus. Pagrindinis projekto tikslas – nuo nulio suprojektuoti naują pastatą, kuris būtų sertifikuotas kaip tvarus ir kurio projektą savo reikmėms galėtų naudoti regioninės, nacionalinės ir ES institucijos, teritorijų planuotojai, būsto asociacijos, nekilnojamojo turto vystytojai, bendrovės ir smulkusis verslas. O pastačius ir pradėjus naudoti vieną pastatą, galima tikėtis, kad tokių pastatų atsiras ir daugiau.

Paklaustas apie rimčiausias kliūtis projektui įgyvendinti, Rückert atsakė: „Žinoma, reikia pastangų, kad sudėtingame 14 partnerių iš 5 skirtingų šalių veiksmus tokioje sudėtingoje srityje!“ Tačiau greitai pridūrė, kad visų projekto partnerių atsivimas padėjo veiklą vykdyti sklandžiai.

SUŽINOKITE DAUGIAU:

<http://www.longlife-world.eu>

Kitame numeryje tęsime pasakojimą apie „Musikpark“ ir „Nanohealth“ centrą, o šį kartą pažiūrėsime, kaip vykdomi du nauji projektai „Konkurencingos sveikatos paslaugos“ ir „Longlife“, kuriuose bendradarbiauja partneriai iš skirtingų valstybių narių.

2

PROJEKTAS

„KONKURENCINGŲ SVEIKATOS PASLAUGŲ“ VIDUJE

Faktai ir skaičiai

Beveik 1 milijonas eurų bus investuota į Konkurencingų sveikatos paslaugų projektą nuo 2008 metų sausio iki 2010 metų galo.

Šiuolaikinis požiūris į sveikatos priežiūrą

Kai kurie Suomijos, Airijos, Norvegijos, Švedijos ir Škotijos regionai yra rečiausiai apgyvendinti visoje Europoje: vidutinis gyventojų tankis siekia 3,5 gyventojų viename kvadratiniam kilometre. Užtikrinti sveikatos priežiūrą šiuose regionuose, su jų atšiauriu klimatu ir senstančiais gyventojais, visuomet buvo nelengvas uždavinys. Tačiau visai neseniai pavyko jį išspręsti.

Savo biure Briuselyje Seppo Heikkilä, tuomet Šiaurės Suomijos ES biuro direktorius, kartu su Pasi Parkkila iš Šiaurės Ostrobotnijos ligoninių miestelio sugalvojo, kaip būtų galima teikti nuotolinės medicinos ir elektroninės sveikatos priežiūros paslaugas atokiuose regionuose. Jų ryšių ir žinių apie finansavimo galimybes dėka atsirado projektas „Konkurencingos sveikatos paslaugos.“

Pristatome Minna Mäkineni – projekto koordinatore

Mäkineni buvo pakviesta praktiškai pritaikyti savo, kaip specialistės, žinias projekto koordinavimo darbe. Dėl savo mokslinės patirties – DNR replikacijos ir taisymo tyrimų Oulu universitete bei vėžinių ląstelių susidarymo modeliavimo Jungtinėje Karalystėje – o taip pat žinių informacijos tvarkymo ir viešojo administravimo srityje ji buvo tobula kandidatė vadovauti šiam ambicingam tarpvalstybiniam projektui. Antraisiais projekto vykdymo metais ji apibūdina savo darbą kaip „itn įdomų ir įkvepiantį“, nepaisant spaudžiančių terminų.

O ką Mäkineni patartų kitiems, kas bando gauti ERPF paramą? „ES projekto administravimas užima daug laiko, reikia pildyti darbo laiko žiniaraščius, rinkti visus dokumentus. Bet kruopštumas atsiperka, nes lengviau parengti ataskaitas ir pasirošti finansiniams auditams.“

Projekto vykdymas – ką tai apima?

Ekonomikos nuosmukis reiškia, kad trūksta lėšų sveikatos apsaugos finansavimui ir reikia mažinti išlaidas. Prie to dar prisidėjus kiaulių gripo epidemijai, paaiškėjo, kad šie netikėti sunkumai dar labiau apkarpė sektoriaus naujoms paslaugoms plėtoti skiriamas lėšas ir laiką. Kad išspręstų šią problemą, projekto konsorciumas stengėsi užtikrinti, kad visiems projekte dalyvaujantiems žmonėms būtų atlyginama už jų skirtą laiką – ir, atrodo, tai pasiteisina.

Mäkineni įsitikinusi, kad komunikacija yra svarbiausias dalykas, sprendžiant išylančius sunkumus: „Bendrauti elektroniniu paštu patogiu, bet tai nėra geriausias valdymo įrankis. Esame rengę papildomus susitikimus, pasitelkdami telefonines ir vaizdo konferencijas, nes dukart per metus vykstančių susitikimų nepakanka.“ Įtraukti aukšto lygio vadovus, kurie parodė tikrą atsidavimą projektui, taip pat buvo gyvybiškai svarbu tolesniam projekto vykdymui.

Niekas nėra per toli

Po ilgo pasirošimo ir keitimosi mintimis, Suomijoje, Norvegijoje, Švedijoje ir Škotijoje buvo atrinktos daugiausiai žadančios paslaugos. Tuomet Inverness mieste Škotijoje buvo surengti „supažindinimo“ susitikimai paslaugų tiekėjams ir bandomojo paslaugų centro atstovams.

Suomijoje

Buvo išbandyta Švedijos inovacija, leidžianti stebėti fiziologinius duomenis per atstumą. Dar vadinama „nuotolinės apžiūros krepšeliu“, ši inovacija padeda pacientams pasitikrinti cukraus kiekį kraujyje, svorį ir procentinį kūno riebalų kiekį. Šį krepšėlį taip pat galima panaudoti pacientų elektrokardiogramoms analizuoti. Visi apžiūros duomenys yra lengvai prieinami internetu.

Norvegijoje

Mažai gyventojų turinčiai Senja salai visuomet buvo sunku rasti norinčių užimti bendrosios praktikos gydytojo pareigas. Nuotolinės apžiūros krepšelio dėka gydytojai galės teikti paslaugas Senja salos gyventojams iš vieno bendro centro.

Švedijoje

Keliaujantis akių apžiūros kompleksas atveš paslaugas diabetu ir glaukoma sergantiems ligoniams iki pat jų namų slenksčio. Šis kompleksas įrengtas dengtoje priekaboje, todėl yra lengvai transportuojamas.

Škotijoje

Teledializė (Norvegijos modelis) sukurs vaizdo sąsają tarp dializės skyriaus pagrindinėje Inverness ligoninėje ir Wick kaimo ligoninės. Ši paslauga sustiprins paramą slaugos specialistams ir atvers galimybes pagrindinėje ligoninėje dirbantiems gydytojams nefrologams ir kitiems specialistams teikti nuotolines konsultacijas inkstų ligomis sergantiems pacientams.

SUŽINOKITE DAUGIAU:
www.ehealthservices.eu

DATOS	RENGINYS	VIETA
2010 m. balandžio 19 d.	Sanglaudos politika 2000–2006 metais – Ką pasiekėme?	Briuselis (BE)
2010 m. balandžio 19–21 d.	Vienos-Bratislavos konferencija: „ES Dunojaus regiono strategija“	Viena (AT) ir Bratislava (SK)
2010 m. gegužės 10–11 d.	Rusė konferencija: „ES Dunojaus regiono strategija“	Rusė (BG)
2010 m. gegužės 20–21 d.	Konferencija „Regionų ekonominiai pokyčiai“ ir 2010 metų regionų žvaigždžių apdovanojimai (RegioStars awards) http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sustainable-growth/home_en.cfm?nmenu=1	Briuselis (BE)
2010 m. gegužės 24–26 d.	Konferencija „Regioninis atsakas į pasaulinius pokyčius: veikėjai, institucijos ir organizacijos“ http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/	Pečas (HU)
2010 m. gegužės 27–28 d.	Forumas atokiausių regionų klausimais	Briuselis (BE)
2010 m. birželio 10–11 d.	Konstantos konferencija: „ES Dunojaus regiono strategija“	Konstanta (RO)
2010 m. birželio 21–22 d.	Neoficialus ministrų susitikimas dėl būstų ir miestų plėtros http://www.eu2010.es/	Toledo (ES)
2010 spalio 4–7 d.	Atvirų durų dienos: 8-oji Europos regionų ir miestų savaitė: „Tikslas 2020: konkurencingumas, bendradarbiavimas ir sanglauda visiems regionams“ http://www.opendays.europa.eu/	Briuselis (BE)

Daugiau informacijos apie nurodytus renginius galima rasti mūsų Inforegio tinklalapyje, skiltyje Darbotvarkė (Agenda):
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

Kituose „Panoramos“ numeriuose rasite:

„Panorama“ 34 (2010 m. vasara) nagrinės temą „Integruotas požiūris“.

„Panorama“ 35 (2010 m. rudenį) „Kova su skurdu ir socialine atskirtimi“ pažvelgs į šiam klausimui skirtus Europos metus sanglaudos politikos akimis. Bus nagrinėjami socialinės atskirties, skurdo miestuose ir atstumtų bendruomenių, tokių kaip romai, keliami iššūkiai.

Norėtume išgirsti jūsų mintis ir pastabas, taigi, jei turite ką pasakyti, rašykite:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-033-LT-C

ISSN 1725-8227

© Europos Sąjunga, 2010
Cituojant būtina nurodyti šaltinį.

Europos Komisija, Regioninės politikos generalinis direktoratas
Skyrius B.1 – Komunikacija, informacija ir ryšiai su trečiosiomis šalimis
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
El. paštas: regio-info@ec.europa.eu
Interneto svetainė: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

